

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 10 ft, félévre 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Közteltek) Úlliget 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőségnek nem küld vizsgá.

AZ OMGÉ. KÖZLEMÉNYEI.

A Lőtenyésztési szakosztály december hó 15-én (kedden) délután 4 órakor ülést tart, az ülés tárgyszorozatát a „Közteltek” 97. számában közöltük.

Az O. M. G. E. felhívása.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület f. hó 22-én tartott közgyűlésén Galgóczy Károly ur indítványára elhatározta, hogy az ezredév emlékére mindazon mezőgazdasági és közigazdasági tárgyú irodalmi műveket, amelyek az ezredévi ünnep alkalmából testületek, társaságok, egyletek, vállalatok vagy magánosok által kiadtak, könyvtárában, mint az ezredévi ünnep emléket külön osztályban egybegyűjti. Ez okból az illelő szerzőkhöz és kiadókhöz azt a felhívást intézi, hogy sziveskedjenek munkáik teljes címzet az OMGÉ. titkári hivatalnál, (Budapest, IX. Közteltek) tudatni, egyszerűsített a feltételeket is, amelyek mellett munkájukat átengedi hajlandók lennének. Ohajándó volna, hogy a közelévi iránt való tekintetből ezt díjtalanul megtenni sziveskednének.

1896. november havában befizetett alapítványi kamatok és évdíjak nyugtázása.

I. Alapítványi kamatok.

1897. évre: 10 ft alapítványi kamatot fizetett: Atzél Péter. 1898. évre: Gróf Schönborn 52 ft 40 kr, gróf Széchenyi Ádám 52 ft 40 kr, Setaokvaszai János 21 ft 00 kr, Orszy Chréz 11 ft 00 kr, br. Piáth Miklós 11 ft 00 kr, Radó Kálmán 11 ft 00 kr, Atzél Lajos 10 ft 30 kr. 1899. évre: 10 ft 80 kr alapítványi kamatot fizetett: Atzél Péter, gr. Degenfeld Lajos, Kiss Aladár, (és 96-re 10 ft), Mátyás Lajos, Nagy György, Pejacsevich Pál, gr. Széchenyi Ádám, Szegedi Ensch Károly, Schweiger Vilmos, gr. Vay Ádám, Vargits Imre.

1896. évre: 10 ft alapítványi kamatot fizetett: Beniczky Ádám, Biharmergyei g. e., gr. Erdődy Sándor, Hevesmergyei g. e., Hontmergyei g. e., Krenszár Mr. Markovits Károly, Nagyszőlősi g. e., Nyitrai-vidéki g. e., Sárosmergyei g. e., Somssich Andor, gr. Szapáry György, Szegedi gazd. egylet, Turócmergyei g. e., Végő Arthur és Vissai Ákos. 1899. évre: 5 ft alapítványi kamatot fizetett gróf Dégenfeld Imre.

II. Evdíjak.

1897. évre: 10-10 ft évdíjat fizetett: Gyűrtyük Gábor, Kiss Iván, Sorger Jakab és társa. 1897. évre: 5-5 ft évdíjat fizetett: Andránszky Gábor, br. Koskermény Géza, Nemes-péceli olvaosok és Szikszay György.

1898. évre: 10-10 ft tagdíjat fizetett: Asafy Edmúnd, Alitisz Miklós, Andaházy Pál, Babó Zoltán, Babosy László, Balaskovits Ernő, Balassy Árpád, Balló Sándor, Baross Károly, Bay Géza, Barcza Adó, Bartal Aurél, Baumly József, Bozó Albert, Bornier János, gr. Bethlen Ödön, Bezoródy Ádám, Bezoródy László, Buzsáki Gyula, Bunder Vilmos, Bohus Zeigmond, Bohus László, Bogyai Máté, Boros Zoltán, Bonyhák Géza, ifj. Borsárosi S., Blau Idor, Braun Gyula, Brunner Béla, Braun Árpád, Buday Barnabás, Burján Jenő, Capelle Vilmos, Caspó Duszó, Csikmérnyi G. E., Csikszádai, Csizmer Nándor, Csizmer Gyula, Csizmer Imre, Chosovszky Miklós, Csuthy György, Darányi István, Darvas Gábor, Dezsőffy Béla, Déry Géza, Dobó Béla, dr. Dobi Menyhért, Donáth Alajos, Déry Déry István, Engel József, Erdődy Károly, Ester Gyula, Evva Ödön, Farahó János, Farkas Abraham, Farkas Zoltán, Fay Zoltán, br. Fláth Pál, Florán János, Fónay Lajos, Foster Aurél, Freytag Béla, Frommer Samu, Fülöp Gábor, Gaudanauer Alfred, Gábor Ferenc, Gidák Gáspár, Greguss Gyula, Gruner József, Grünfeld Géza, Grünfeld Jakab, Grünwald Miksa, Gyémánt Sándor, Hanay József, Hanzly János, Hainrik Pál, Hámos Aladár, Hámos László, Heinz Albert, Heisler Mór, dr. Herzog Mihály, Hozig Idor, Horváth Mihály, Hrabovszky Gyula, Huszár Béla, Isák István, Jankovics Lőrincz, Jeny Béla, Jeny Géza, Jeneszovszky Andor, br. Jeneszovszky László, Jónás Sándor, Kamocsay Sándor, Kauszer De-á, Kálmán Rudolf Ifj., Kerpely Kálmán, Khered Imre, Kiss József, Kifalussy Sándor, Kólos Lajos, Koller Pál, Kollmann Gyula, Koronghy Henrik, Körtvélyes János, Kovács Géza, König József, Kóvér Miklós, Krausz Zsigmond, Krasó-Szőrény m. g. e., Kubinyi László, Kubinyi Aladár, Küfler Ernő, Landgraf János, Lator István, Lengyel F. József, Leidenfrost Tiradair, Légrády Béla, Liechtenegger Gyula, Linzchott Mihály, Lippich Gusztáv, Lipovics Imre, Lipovics Gyula, Lottnerer Gy., Lossanovszky Gyula, Lovassy Ádám, Malina Lejos, Manuzsich Mátys, Mandeville Frigyes, Marjaj Péter, Mar.s-Tordamegyei m. g. e. Martonovich Gyula, Meitner Gyula, Melicher Kornél,

Mihályi Imre, Mihályffy Károly, Mocsary Sándor, Mokry István, Molnár Jenő, Munkácsy Béla, Muzslay Gyula, Nagy Ferenc, Nagy Károly, Nedecky Kálmán, Noppel Ferenc, Noszolyi Emil, Nothling Vilmos, Öneri Ozkár dr., Oródy Pál, Orvay Sándor, Papp Benő, Papp Ernő, Papp György, Paray Ádám, Patovics Miksa, Paszina Edő, Peresz József, Potoczker Sándor, Póchy Konstantin gr., Póchy Zsigmond, Piacsek István, Pihukovits József, Popper Lipót, Póchy József, plentia Ferenc dr., Png Lajos, Purguly László, Putnoky Mór, Pipuski Géza, Rejcsich György, Reitmann György, Réthy Béla, Rohrer Ferenc, Ruszton József, Rull Nándor, Sándor Rezső, Schafarik István, dr. Schwarzemberger Alajos, Seidl Kálmán, Sívó Jenő, ifj. Szporon Pál, Steiniz Adolf, Stern Lajos, Strausz Adó, Strasser Vilmos, Szabó Arnold, Szabó János, Szabó Vilmos, Szabó Antal, Szabó László, Szabó László, Szekeli Ferenc, Szekrádszky János, Szalay Béla, Számó Elek, S autor Lajos, Szabliher Ferenc, Szabódy Árpád, Szabó Sándor, Szabóczy Miklós, Semere Ábra, Semere Géza, Semere József, Szent-Vilmos István, Székely Salamon, Széghyony Antal, Székács Pál, Szécsény István, Szilassy Béla, Szilassy Zoltán, Székely Kálmán, Székely Ferenc, Székely Tamás, Székely Zoltán, Székely Géza, Szolnoki-Doboka m. g. e., Sztranyovszky Géza, Stankovics János, Stankovics György br., Szűcs Dezse, Tallai Vilmos, Tasi Ferenc dr., Tamás Gyula, Tamásy Árpád, Tarjay Vilmos, Szalay Béla, Tóth Gyula, Tóth József, Tóth József, Tóth Lajos, Tóth János, Thomszky Géza, gr. Tolnai József, Tóth János, ifj. Tóth Sándor, Turkóczy g. e. Ungar Géza, Ungar János, Vajda Ferdinánd, Vantso Gyula, Verecké Béla, Veltis Zoltán, Vertán Zsolt, Vicsay Pál, Vigoss Sándor, Vízmezőny Ödön, Vlagy Gyula, Vimmer Lajos, Vincozati Károly, lovag, Voith Manó, Vojnits Imre és Zala Gusztáv.

1898. évre: 2-2 ft tagdíjat fizetett: Baró Andránszky Gábor, Bezdits Béla, Bernemiza G., Geregyei uradalom, Gratzl Hugó, Jákó Kálmán, Löwensohn Ernő, Löwinger Mór, Malina Gyula, Mühlhofer Sándor, Mész József, Müller József, Pékár Imre, Sontag József, Szilassy György, Szivós Endre, Tóth József, Vecsey Imre.

1899. évi tagdíja 2 forintot fizetett br. Podmaniczky Géza. 1898. évre: 10-10 ft tagdíjat fizetett: Dobó Béla, Hámos Aladár, Lator István, Lippicz Gusztáv, Marjaj Péter, Muzslay Gyula, Nagy Ignác, Páchy József, Sívó Jenő és Vojnits Imre. 1899. évre: 9 ft 00 ft fizetett br. Podmaniczky Géza. 5 ft 00 ft tagdíjat fizetett Sívó Jenő.

Gyűjtés a Berecki emlékére.

A „Berecki-émlék”-re ez év november havában Mátyás Lajos min. tan. ur f. fr. küldött be. A gyűjtés eredménye 300 k. 827 ft 67 kr

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

A szövetezést célul: I. Ócsaó kérésítés gazdas. felszerelési és fogyasztási cikkek beszerzéséről. II. Mezői gazd. termények legelőviseleiről értékesítéséről. III. Helyiülése a lakos részére. Tűz és jég elleni biztosítások közzvetítés. Szűgyőzemi: Mezőgazdák, Budapest. Hivatalos évfolyam 1/1-ig és 2-5-ig. Árnyaktár címze: M. A. V. ny. pályaudvar XX. sz. raklár.

Bismányi osztály. Helyszelvények. Gabonaeladás. Értékmények vétele. Fedezeti társaságok. Ád-osztály. Összes gazdasági cikkek a legkiválóbb minőségben. Műtrágyák. Értékesítési anyagok. Gazdasági vasnemek.

Gyapjú, hízott marha és sertés bismányi értékesítés. Vetőmag-osztály. Mindenmenny vetőmagján megvétele és eladás. Földeti kifizető magvak. Heremaggy bérrosítása. Gazdasági gép-osztály. M. kir. államas. gyapjú mezőgazdasági gépeinek szövetkezeti képviselése. A „bergerdof Eisenwerk” tojagdasági gépgyár kizárólagos képviselése.

Adrienne Platt és Co. new-yorki kaszáló, marokláró és kevekövő gépek kizárólagos képviselése. V. Vermorel-féle Eclair-permetező kizárólagos képviselése. Csönks Bánk-féle petrolénum-motorok mezőgazdasági képviselése. Mindenmenny kizáróli szál kivételül gazdasági gép pályázati beszerzése. Gazdasági gépeképel, malom, tukarmányos és teljes kamarká berendezése.

Szőlészeti és borászati szakosztály ülése.

(1896. december 2-án.)

Jelen voltak: gróf Zselénki Róbert elnöke alatt gróf Lovasszy Aurél az O. M. G. E. elnöke, Baross Károly, Beizer László, dr. Drucker János, Dendovsz József, Löcherer Andor, Romhányi Dezső, Soroz Lajos, Seveera László, dr. Seidgyi Gyula és Vinner Károly szakosztályi tagok, a tisztviselők részéről Forster Géza igazgató, Bubének Gyula ügyvezető titkár, Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár és Jecsenyik Fál társaszerkesztő.

Gróf Zselénki Róbert megnyitotta az ülést, felkéri Baross Károlyt javaslata előterjesztésére.

Bortörvény revíziója.

Baross Károly hosszabb indoklás kapcsán a következő javaslatot terjeszti a szakosztály elé.

Határozati javaslat.

I. A mesterséges borok készítésének és forgalmához tartozó tilalmazásáról szóló 1893. évi XXIII. t.-czik életbe léptetése óta a borhatalmítások sőt még a külföldről is igen sok, a törvénynek nem megfelelő borok önlök be hozának. A haza határán között történt borhatalmítások és a külföldi hamis borok a magyar borok értékesítését nehezítik, amivel magának a magyar szőlőtermelésnek jóvedelméhez is károsodás érkezik.

E körülmény, mint a filloxera által elpusztított szőlők gyors rekonstrukciójának legnagyobb akadályát tekintendő, és különösen az 1896. V. t. cz. eredményeit veszelve, amennyiben az állami biztosítékai adandó kölcsönök visszafizetése, csak a rekonstruáló szőlők kellő jóvedelméhez e mellett remélhető.

II. Az 1893. XXIII. t.-cz. tehát, mint olyan, amely nem felel meg feladatának, melyből hatályon kívül helyezendő és helyébe egy a természetes borok védelméről és a borhatalmítások megakadályozásáról intézkedő törvény alkotandó.

TÁRCSA.

Hortobágyi képek.

Írta: Bárony István.

A Hortobágyon széles víz hullámzott. A delibáb megkezdte játékát, az hozta felénk a mozgó tengert.

Nem minden delibáb egyforma. Azokat a sima víztrükköket, amelyek szinte mozdulatlanul terülnek el a messzeségben, úgy mutatják a fát, a bokrot, mintha árva lepdny a tóví: minden síkföld lakos ösméri. Az ilyen főkédbőlábunk nines változatossága, hanem benne élnek. A Hortobágyon igazi lélek lakik a delibábnak. A fehér kód, ami körülveszi, ezer mozdulattal másítja meg a nagy távoliság képz: megrezgati a képzelt vizet és hullámzásba hozza: tavak csillognak ki alóla; a víz megindul és végigbámulóg gulyán, ménesen; a jámbor ölszög úgy legal azután tédig az árban, valamint, ami a fodros hullámon terem, de ember szemének láthatatlan.

Nyári forrásbágyon ritka a gyngyri a vándor az ilyen furdó nyját.

Pedig a Hortobágyon ritka a nagy meleg. Örökös játéka van rajt a sínek. Hol elül, hol feltámad; nem engedi, hogy a nap csókja tikkasszon, elég, ha perzel. Susogó helet jár meg állandóan a végtelen rónát. Itt-ott egy pásztortanya, egy karám, egy kutám. Közül semmi. Ebben a világos, alék föld, felül kék semmiben van az örök béke.

III. Az új törvény, mely a „természetes borok védelme és a borhatalmítások megakadályozásáról” szóljon, a következő elvek alapján alkotandó meg:

Csak a természetes borok előállítására és forgalmára hozatal engedettsek meg, szigorú, részletes és a bortermelő védő meghatározással annak, hogy mi a természetes bor.

A törvény vegye erőlyesen védelmébe az egyes, a mainál szűkebb körbe megállapított borvidékeket, hasonlóképp az egyes termelési helyeket is, clitra azt, hogy a bor más borvidék vagy termelési hely megnevezésével legyen forgalmába hozható, mint a melyen az tényleg termelettet.

Szigorúan tilassék el az, hogy bor, külföldről behozott mazolaszólóval készítsék.

A törköllyor készítése, mint a törköllyor lévő értékes anyagok kibocsátására szőlőtermelésnek adott kedvezmény tekintendő. Enneköppen törköllyor készítése csakis termelőnek engedhető meg, még pedig csakis a saját maguk által termelt törköllyör.

Törköllyort forgalomba hozni és fogyasztás alá bocsátani, csakis annak minőségét felülnető „törköllyör” elnevezés alatt legyen szabad.

A törvény eltebe léptetésével egyidejűleg megkönyitendő a szőlőtermelőnek, a kis mértékben való elárúsítás, hogy a törköllyor, kiválólag a helyi fogyasztás tárgyát képezhesse.

Ezáltal nemcsak mekzevesbítették a viszálszélőket a második kézől kezdve foglalkozó, hanem szőlőtelek szempontból is figyelemreméltó eredményt értek el, azzal, hogy törköllyorban a legszegyebb népozítványnak biztosított olcsó és egységese ital.

A törvény a külföldről bejövő borokra is a legszigorubbán alkalmaztassék, még pedig tekintve, hogy e borok termelési helyükön a megállapított elvek szerinti ellenőrzés alatt nem állhatnak, minden bejövő borküldemény forgalmáhozatala előtt megvizsgálandó.

Minden mosolygott: a pusztá, az ég, a nap. Még a felhő is. Alig-alig akart fölöttnék átsuhanni. Szélparipája lassan lépdelt vele. Láttuk a gyepen hogyan hőmpolyodik odafent. Hosszúak, barna, remegő árnyék mutatja ide lent az úját.

Egy nagy göndörorszói kondor rohant a szekerünknek. Aból a fajtából való volt, a melyik megállít mindent és nem áll odább, a míg a gazdája fel nem szabadítja a vesztégtárt. A nagy ugatásra kijött valaki a juhászanyagból s a szeme fölöt tartotta a kezét, úgy véle, kik vagyunk.

Áhun az öreg Nándori István, szólt a társam. Be kéne térni hozzá.

Nándori Isvá! . . . A Hortobágy regének utolsó mohikánja! Az egyetlen, a ki még megvan itt a Rózsá Sándor birhét bandájából. Egy ritka betyár, a ki sohase volt más, mint beszállt ember. Erőkes annak a története.

Egyre jobban kívált az ember a nagy őréségből, a hogy közeledtünk hozzá. Észrevette, hogy neki szől a látogatásunk: felénk indult. Kissé zömök, egyenes tartású, rózsás arca, szépszemű öreg legény volt. Vékony árdtka bosszu bajuzást elkapkodta a bujdosó szél; ősz haja nyíratlanul hullott a tarkójára.

— Itt volnánk, Pista bácsi!

— Látom uram; szivesen is látom.

— Hogy vág a bajusz, vajjon?!

— Kutyalaja; asszony pödörgeti-göndöztaja.

IV. A törvény végrehajtása az alábbi elvek szerint történik:

Addig is, míg az az italadó szempontjából az egész országban egyöntetien a pénzügyi hatóság ellenőrzése alatt keresztülvitt legyek a kötelesek az összes kereskedők és kereszörösök, raktárkönyv készlet könyveket vezetni, még pedig úgy, hogy azokba az összes érkező és kivitt mennyiségek fajtaját és származási hely szerint bevezetessenek.

A házastásnál, az összeházasított mennyiségnek a kiadási rovatokba, a házastási eredményét képező mennyiségnek a bevételi rovatokba legyenek vezetendők.

A törvény ellenőrzése bizassék első sorban a községre a következőképp:

Nevezzen ki a földmívelésügyi miniszter legalább minden 1000 lakóval bír és minden bortermelő községre egy, nagyobb községre két és városokba, a szátszék sorban több bizalmi férfit, a községnek lehetőleg bortermelő virilistái közül.

E bizalmi férfinak legyen feladata a község bortermelőit, borkereskedőit és kereszörösait a törvény szempontjából állandóan figyelemmel kísérni.

Meg legyen joga bármikor a község két elöljárójával, a bortermelő, borkereskedők és kereszörösök borkészleleit megvizsgálni, tőlük a talált bor származása felől felvilágosítást és készletkönyveik felmutatását kérni.

Ha e vizsgálatok alkalmával a bizalmi férfiak gyanus borkészlethez találának még pedig megnevezés, a minőség, hanem a származás, a mennyiség, a készletkönyvek adatai stb. stb. szempontjából is, legyenek felhatalmazva, a tényállásról hivatalos jegyzőkönyvet venni fel, a gyanus borkészlet összeírni, esetleg belőlük hiteles mintát venni.

A gyanus, és őszirt borok tulajdonosa a készletek birtokában és szabad rendelkezésben hagyassék, azonban köteles megörözni a bizalmi férfit által éndényi, pinceje sztré tite jeleket, feljegyzéseket.

Ha ez utóbbi elmulasztaná, és ez által

— Úgy tudtam pedig, hogy magára maradt a tavaszal.

— Meghótt bíz az anyjuk, az istenada, de hoztam azóla helyibe mását. Nem nézém meg a tekintete ur?

Odabont egy világ volt. Gyönyörű friss cipzókak rasogaitott egy javabell menyessce a polczra; a nagy boglyas kemence környéke pedig tele volt gömlyével.

Városi embertől hiába kérdenék meg: mi az a gömlyé. Az a juhásznajt, amiből fogható főnomsága minden semmiféle sajtfőnomságnak.

Egy-egy sárgásfehér cipzó; akkora mint egy profánt. Kivül izzadó szíros, nehézz szagu. De ha kettesül az ember: egyszerre ott van előtte a fehéről menyeni manna; ide, kellemes illatu, édeskás lakoma, amivel be nem lehet telni, kivált ha ilyen puhabűl, ropogósajta kenyér is van hozzá.

El kellet fogadtatni a szíves kinalást. Majszolás közben rá lehetett térni a beszélgetésre.

— Hogy is volt csak az a „historia”? Az a Rózsá Sándor féle.

Az öreg köhint egybe. Tetszik is neki, nem is, de győző az ambízió, hogy ő vilhesse a szót.

Régen volt az, talán igaz is volt. Úgy kevertem bele a kizók-koromban. Még titkenlenc szentisős se voltam.

— Hát mégis, hogy esett? Ne szégyelje elmúlt már az régen.

Mesélni kezdett az öreg. Régi világról, róbl világról, a híres retteszes Rádáról.

Talán úgy esalta megához Rózsá Sándor valami

a későbbi vizsgálatot megnehezítendő, vagy pedig, ha a gyanus boron tudána, és a későbbi vizsgálat folyamán vértékesek nyilvánítanak, a gyanus bor értékenek kiszámítására.

A bíza mi förfiu a jegyzőkönyvet és esélyes vett mistákat a községi elöljáróság-nak adja át, amely azokból az ártófelelő szá-mított 48 óra alatt legyen köteles a fozszo-gabiróhoz juttatni.

A fozszo-gabiró 8 nap alatt ejtse meg a vizsgálatot. Míg pedig mindig a bizalmi förfiu, szükség szerint más szakértők is kíséretében jelenjen meg a helysülésen és gyanus bórát a gyűlési birra vonatkozó összes körülményekre terjessze ki.

A fozszo-gabiró a vizsgálat alapján rö-gtön mondhaszon ítéletet is. Ha pedig annak szükségét látja, ítéletét az 1893. évi XXIII. cz.-ben is körülírt szakértő bizottságok véleményétől függő függő, jogában legyen azonban a gyanus borot rögtön hivatalos zá-r alá vetni.

E szakértő bizottságok száma szapo-rítandó.

A bizalmi förfiúnak azonban a fozszo-gabiró felmentő ítétele ellen l-gyen joga felebez-edést jelenteni be, ugy az első, mint a másodfoku ítélet ellen, amely esélyben az általa „gyanusnak” talált bor, továbbra is a 3 pont rendelkezési alá tartozónak tekintendő.

A felebezés másodfokos az alsópán-nal, harmadfokos a földmívelésügyi miniszterhez történjen.

A törvény eltebe léptetésétől számított lehető rövid záros határidő alatt, az ország összes, a termelők, kereskedők és keresmá-roknál levő borkészlete megvizsgálendő.

E vizsgálat a bizalmi férfiak ejtsék meg a leirt eljárás szerint.

Vizsgálókról jegyzőkönyvet vegye-nek fel, részletes kimutató ássával az összes borkészleteknek, ugy, hogy e kimutatók egyuttal statisztikai anyagot is képezzenek.

A talált gyanus borokat tegyék rögtön a megfelelő eljárás tárgyává.

E kimutatók ítélet esetében a bor ok-telenül alkotottság és az elmarasztalt neve, kivéve az egész kistermelőket, a hol

furfangal, azután ott fogta, nem eszlette el. Akkor még husz esztendő sem volt. Egyszer megátmodott a banda egy vonatot, amelyen épp' ott volt Ráday is kétszázad-magával. Elfogta aok pandur valamennyiökét. Rablásigta kerültek Nándori István is, pedig ő soha a légnékre se vétett, ő csak fuvarosok volt a betyároknak.

Azután következett ennek a története, hogy szokott meg, hogyan jött haza a Hortolágyra, hogyan bujdosott itt esztendőig, amely álnév alatt alkalmazást nem kapott, meg nem házasodott.

Nagyon szerette az asszonyát, annak elmondott mindent, mindent. S az asszony egyszer megharagudott rá valamért; be-árulta a pauduroknak.

Elfogták Nándori István urat. Sok-sok esztendőre létték el. Nehéz sorást su-lyosítottá az, hogy mint elélt gonasztévő-től, elvált tőle a felesége.

A rablásig ideje nem tart le egészen, feltételezen szabadon bocsátották Nándori István. Részleglő a hatóság bizalmá-ra jó viselkedés. Hazajött felkeresé a régi asszonyát, aki kegyetlenül feljelentette, hitetlenül elhagyta, s aztán megbocsátott neki, elvette ura; megesküdt vele megint.

A tavasszal halt meg az asszony. Igén őreg, már jó is tette. Nándori István itt maradt magában, de nem sokig állta a magányosság. Egyszer csak hozott magára egy bakelőrlő való feleséget, akivel ura elkezdheté a feleséde me fiatalok tur-békolást.

Az asszony inulva-pinulva hallgatta,

ezáltal volna, mindenesetben hozassék nyilvánosságra.

A pénzbüntetések a mai törvényhez képest, szigorítottak, ismétlések, vagy nagyobb mérvű visszaélések esetében az el-marasztalt, a pénzbüntetésén kívül elzárá-sát büntetésül is megkapja.

Adassék hely a bizalmas feljelentése-ken. A feljelentések vagy a bizalmi förfiu vagy a fozszo-gabiróknak teendők meg, akik a feljelentő névét titokban legyenek kötelesek tartani.

A büntetésépének $\frac{1}{3}$ a feljelentőké: $\frac{1}{3}$ a községé, amelyben a visszaélések történt; $\frac{1}{3}$ pedig a földmívelési miniszteré me-gy, egy „szőlőmívelési alap” létesítésé cél-jából.

A külföldről bejövő borküldemények vagy a belépő, vagy a leadó állomásokon esetről-esetre megvizsgálandók. E vizsgálatot szintén a bizalmi férfiak eszközölké, mielőtt a borokat a célnézett átveszi. A vizsgálatról mindig borküldeményhez bizonylat állítandó ki. A külföldről bejövő és gyanusnak talált borok, a már leirt eljárás alá esenek, s ha a vizsgálat gyanus voltakak igazolta, elkob-zandók.

A külföldről bejövő bork vizsgálat a eljáró férfiaknak a ezimzett terhek esz-közét díjazással történjen.

A törvény életbejövésétől kezdve egy-idejűleg reformáltassék az itáladó ugy, hogy annak behatározta az egész országban egy-üttelt szervezett létesítések, amely szerve-zet ellenőrzése a bortermeles védelméről szóló törvény is.

A borkészleteknek az addó szempontjából való nyilvánartatása, megvizsgálása stb; végzettséssel a borküldemény vonatkozásig is.

A pénzügyi közegek pedig utastatás-na, hogy minden gyanus körülményt hoz-zanak a bizalmi förfiu tudomására.

A pénzügyi közegek kezdeményezésére bekövetkezett büntetéséknél a büntetésép-ének $\frac{1}{2}$ da, az illett pénzügyi közegek legyen.

E feladatokat a miniszterre bizassék, a ki földmívelési miniszterre bizassék, a ki gondoskodjon a bizalmi férfiak miközdsének kellő ellenőrzéséről.

hogyan henezeg a hamis öreg ember a ven-degék előtt.

— Bizony téns uram, felvesszük át mel-méz akárhány husz éves legénynyel! Fel-bizony!

— Nem arról van most szó, zárgott közbe a menyecske, hanem kintája csak az urakat egy kis gömöljével. . .

Milyen esőnd, milyen igazi meglege-dés, milyen irigylésre méltó béke vett itt bennünk körül!

Ez az öreg pusztal farkas nem eszerléné egy királylány sem.

— Bony uram, hittak ám már enge-met vissza a fehérgyába, de nem úgy, hanem munkafelügyelőnek, jó pénzért. Mert nagyon megszerettek s aztán már tudtam is minden csinnyját-binját a dolognak. Ötven forintot fizettek vóna egy hóupra.

— Hát eszt mért nem ment el, bácsi?

Rám nézött s vállalt vont. Hogy pénzért legyek rab? Voltam én ingyen is eleget. Igén a munkafelügyelő is csak olyan rab ám, mint a többi; ott kell lennie foly-vást köztök. Hej! nem adok én egy napot ingyen egy egész hosszú életért ottan!

Ragyogott az arca s nagyokat lélek-zett, mintha arról akart volna meggyözödni, hogy elég levegő, elég szabadság van a kö-rülöttem.

Itt él ez az ember évtizedek óta és nem mozdul semerre sem, csak ha a nyája miatt muszáj. Pedig nem is hinné az ember, mi-csoda „nagy” famíliával van közel rokonsá-gában. Volt egy gyönyörű szép leánya, azt elvette egy ur, a kiből azota nagy ur lett és

VII. Kérje fel a szakosztályt az O. M. G. E. igazgató-választmányát, hogy e hatá-rozatait, memorandum alakjában terjessze fel a földmívelési miniszterhez kérve őt, hogy:

1. legye meg a lépéseket az 1893. XXIII. t.-cz. hatályon kívül h-lyezésé és a fenti elvek alapján létesítendő egy „termesztési borké-veldele és a borküldemények megakadályozásáról szóló” törvény megalkotására;

2. addig is, miq az új törvény létre jön, a mennyiben az 1893. XXIII. t.-cz. keretében az lehetséges, intézkedjen a végrehajtásnak, a fenti elvek szerinti szigorítás iránt;

3. hasson erélylen oda, hogy a fenti elvek alapján létesítendő és hasonló törvény jöjjön létre és a borküldemények megakadályozásáról szóló törvény megalkotásáig közi.

Gróf Zselénzsi Róbert elnök indítvá-nyozza, hogy az előterjesztett javaslat elől általános vita tárgyát képezze s azután tör-jén át a szakszerű a pontonkénti tárgya-lásra.

Gróf Szekessyfi Aurél osztja előadó azon-nézetét, hogy meglevő borküldemények nem megfelelő s nem hozta azt az eredményt, a mit től várunk. Felhívja a szakosztály figyelmét arra a körülményre hogy statisztikai adatok szerint az elasz bor 1894-ben igen nagy kvantumban hozott be ugyan, de ez a behozatal lényegesen megegyezett az utolsó évben, ebtől szőlő az következ-teti, hogy a fogyasztó közönség az elasz bo-rokat megunta.

Szólo nem terjesztene konkrét javaslato-kat a miniszter elől a végrehajtás miként-jére nézve, az OMGE.-nek csak a törvény hiányaira való utalással a bajok orvoslását kellene kérelmezni.

Zichner Andor a javaslatához hozzá-járul, de mégis helyesebbnek tartaná, ha az egyesület a hiányokra rámutatva, azok pótlását kérné. Utal arra, hogy a tokaji aszurokat maszóvaló hamisítják a külföldön s ezzel az illett vidék borterme-lő jelentékeny mérvben károsítják meg.

Elsődo javaslatában bizalmi férfiak al-kalmazása proponálták a hamisítás ellen-őrzésére; ezek működési körét helyesli szólo, de szeretné kapcsolatba hozni a szőlő-

közisletetben álló rangbéli. A leányból művelt ur asszony nevéddött, most is él, most is boldog az urával meg öreg, egy pár babájával. El-álligatónak az szeg Nándori-hoz minden esztendőben; a leány az ur nagy-ságos asszony, megölöli az apját, a nagygy-juhászt; az ura a nagyságos ur, parolázik vele; a kisunokák rácsimapszkodnak a nyá-kára, ezibájják, simogatják ősz haját, játékból szeretik.

Hát hova lehet ennél több boldogság?

Meg is mutatta asszony-leánya arcz-képb, meg a kis babákét. Szép, finom ur dáma, igazán mondatom.

Be gyönyörű lehet, mikor a forró nyár idejében egyszer csak megjelenik itt a nagy pusztán, a délbalok országában az a szép, édes tündér és itthon éri magát ebben a szük kis pásztor-kunyhóban, ahol édes gö-möljé, fehér cipőt kínál neki az apja, a volt betyár, akinek hira van ma arról, hogy milyen derék, beleszentes ember.

Bujdosó, beszóllott hozzánk a kunyhóba. Menni kéne uram, mert elkövetkezik az iatás a törzsménésül; azt pedig érdemes megöznéni.

Isten áldja meg Nándori bácsi, isten áldja meg. Előjövünk meg egyszer valamikor bizonyosan.

Hát csak jöjjön is tekintetes ur, mert van itt gömölje mindenkor az ilyen vendégnek. Áldja meg az isten!

Mentünk tovább . . . tovább.

rekonstrukciós törvénnyel s azzal, hogy a hegyvidéki szövetséget szakértői alkalmazással vagy bízzák fölrik.

Ruhinek Gyula szerint a szakosztálynak csupán az elvokra kellene rámutatni; de miután itt egy törvény revíziójáról és végrehajtásáról van szó, melynek vagy hiány van, lehetetlen a részletekre is ki nem térni.

A részletek közt legfontosabb az ellenőrzés kérdése. A szakosztály előtt fekvő tervezet helyesen oldja meg a részletes kérdéseket akkor, mikor a végrehajtást a társadalom utálja, a gazdatiszadalmnak ugy is ez az álláspontja, hogy a törvények végrehajtását a gazdatiszadalmra bocsátják. Ezt tehát okvetlenül ajánlani kell a földműv. miniszter figyelmébe. Helyesli előadót a javaslatot is, hogy egy országos borfelvétel eszközösség, mely kiindulási pontját képezné a további ellenőrzésnek, melyet aztán szülő a pénzügyi közegekre bizza annak is inkább, mert úgy is szükséges egy az államról eső információ s a jövőben az ellenőrzés pénzügyi közegek feladatát kell, hogy köpeze.

Forster Géza véleménye az hogy az előadó javaslata két részre osztassák s az egyik részt az új törvény konstruálásán vehető figyelembe a miniszter, míg a végrehajtásra vonatkozó javaslatot azonnal felterjesztendő volna, hogy azokat a szabályrendelet végrehajtásánál vegye figyelembe.

Dr. Sridány Gyula abban a nézetben van, hogy a törvény hatálatlanságának oka az, hogy Ausztriában még nincs hasonló törvény.

Bavass Károly előadó válaszlát ezután röviden a fölhoztakra, mely után a szakosztály a javaslatot általánosságban elfogadta, a pontokról tárgyalásnál pedig azt eszközös módosításokkal a választmányt elterjeszteni határozza.

A peronoszpóra ellen való kötelező védekezés.

Forster Géza az ügyben a következő javaslatot terjeszti a szakosztály elé:

Gazdasági életünkben fölülte fontos szerepet játszik a koros rovarok és az élési gombák elleni védekezés, azonban az ezek ellen való védekezés csak úgy lesz célravezető, ha a védekezés nemcsak egyesek, hanem az összes termelő által végrehajthatnak.

Miután országos csapás ellen egyesek védekezése védelmet nem nyújt, szükségesnek látszik, hogy e tekintetben az egész országra kiterjedőleg egyöntetű intézkedés történjék. Mivel pedig ily intézkedés csak akkor bír kielégítő hatással, ha annak végrehajtása törvényileg biztosítva van, oda terjed tisztelteljes véleményem, hogy tegye a szakosztály megfontolás tárgyává azt, vajjon nem volna-e célszerű és indokolt a kötelező védekezést a peronoszpóra ellen törvénybe iktatni, mert attól lehet tartanunk, hogy egyes magok ágának, ha a vessz oly mérvben terjed, mint a folyó évből is történt, teljesen tönkre fognak menni. Első sorban kell itt szökművelésnek védelméről gondoskodni, mert ezen a téren már biztosan vagyunk képesek haladni, míg a mezőgazdaság többi ágában a védekezés a peronoszpóra ellen még megoldatlan kérdés. Hogy azonban szökművelésünk ezen fonyogató baja ellen az orvoslás hatásos legyen, a következőkre kellene nézetem szerint a földművelésügyi miniszter figyelmet reáirányítani:

1. Minden miveltet által levő és parlagon heverő szőlőben a védekezés a peronoszpóra ellen kötelezőleg kimondandó és pedig azon hozatérletre, ahol a szőlőben levő törvények, szőlőkarók, amelyek a peronoszpóra által megtámadtatnak, szintén pernozotendők, mert nem elég magának a szőlőnövénynek pernozotendése, ha egyéb tárgyakon a peronoszpórának spórái értelet-

nül hagyatnak. A parlagoszőlök, melyek a szőlőterületek egyes részleteit elfoglalják, szintén a peronoszpórának terjesztői, emelleg az ily területekről vagy szőlőnövény végleges kiirtandó, vagy pedig a kötelező pernozotendés ezekre is kiterjesztendő.

2. Miután a pernozotendés czéljával és annak végrehajtási czélzserrel rendelkezésével a földművelő négy egy részre még mindig nincs tisztában, utasítandó lennének az állami szakközegek, hogy minden alkalmat és módot felhasználjanak arra, hogy a népet e tekintetben kioktassák.

3. Biztosítandó volna az, hogy a szükséges minőségű rézgáz és szóda mindenkor és kellő jó minőségben rendelkezésre álljon és békélt által az könnyű módon beszerezhető legyen. Oka kellene hatni továbbá, hogy a rézgáz termelési költségei csökkentessenek, az által az igénybevevő gazdaközönség minél olcsóbban kaphassa képezéshez, mert most midőn a művelési költségek minden tekintetben emelkednek, ezen rendkívül kiadások is kerülnek a pernozotendés fordítandók, újabb és nem kis terheléssel rojják meg a gazdaközönséget.

4. A pernozotendéshez szükséges anyagok és gépeknek a hazai vasutakon lehető legmesszebb menő szállítási kedvezményeket nyújtandók és pedig nemcsak a nagy mennyiségben kiküldött árúk után, hanem a darabárk után is, miután a kiszáradt csak ily módon vehetik igénybe annak jöfötményeit.

4. A pernozotendő gépeknek ára a mai viszonyok között még mindenkor magas, a mi részben abban találja indokolást, hogy külföldi gépeket kell a gazdaközönségnek igénybevenni, másrészt pedig még a kereslet mindezeideig oly nagy nem volt, hogy annak előállítását a minimumra redukálható lett volna. Ha azonban a kötelező védekezés törvényhozással kimondatik, akkor oly orrási megfontolások fognak a pernozotendő gépek igénybe vételét, hogy annak előállítását áratemesen csökkenthető lesz.

Megfontolás tárgyává lehetne talán tenni azt is, hogy már jónak bizonyult pernozotendő gépek közül valamelyiket fölálvaló a szabadalom megvételei ellen alkudozások folytatásának és állami támogatással felléllődi gépgyárakban a pernozotendő gépek előállításának.

Mindenesetre azonban az ily állami támogatást élvező gyáraknál a gépek ára már elzetesen meghatározandó lenne, nehogy az állami támogatás czélját tévesseze.

A szakosztály a javaslatot egyhangyul elfogadta és ezirányban felterjesztés intézését hozza prozopozícióba az igazgató-választmányunk.

Ezzel az ülés véget ért.

Olesó marhasó.

Évtizedek óta hangzatosított kívánságunk meg teljesedése a magyar gazdáknak, a midőn a pénzügyminiszter által a képviselőházhoz a mérsékelt árú marhasó áruba bocsátásáról benyújtott törvényjavaslat rövid idő alatt törvényvé válik és annak alapján a magyar gazdák a jövő év elejétől kezdve a marhasó olcsóbban beszerezhetik. A magyar gazdák régebben is, de különösen az utóbbi időben éppen 1895-ben a III. orsz. gazdakongresszus alkalmával nem hiában sürgették az olcsóbb marhasóknak a kincstár által való kiszolgáltatását. A súlyos gazdasági helyzet enyhítésére a marhatenyésztés és hizálás mindnaggyobb mértékben foglalt tért gazdaságaink üzemszerezé-

ben. Hogy pedig ennek jó eredményei elértésnél mekkora szerepet játszik a só, mint higiénikus, mint étvágygerjesztő, mint emésztő és mint a silányabb minőségű takarmányok izetesebbé tevő anyaga, azt minden gazda tudja. De minden gazda tudta azt is, hogy az állatok táplálásánál ezen tulajdonképpen nem tápláló, de mégis nélkülözhetetlen anyag aránytalanul drága árú csak beszerezhető. Ez az ár nem állott arányban sem a só által előidézett eredményével, sem a sónak előállításí árával, mely a kincstárnak q-ként 40 krba kerül, úgy, hogy sok gazda és éppen a legkieb és legkevésbé intelligens gazdák állatainknak alig nyújtottak némi só, nemhogy a szükséges mennyiséget megadták volna. Hogy ez a kenyérszerű eljárás nem járt az állattenyésztés fejlődésének emelésével, még kevésbé pedig a hasznosítás növekedésével, az nyilvánvaló dolog. Megeledezéssel vehetjük tehát tudomásul kormányunknak azon intézkedést, melyely az olcsóbb marhasó beszerzését lehetővé teszi és ezáltal a mezőgazdaság bajain való segítés tényleges munkájában egy lépéssel előbbre haladt.

A mi már most a törvényjavaslatot magát illeti, ki kell jelentenünk, hogy habár az eddigi állapottal szemben jelenlény haladást képez a sónak 10 koronában megállapított mértémszámintá kiára, ezt még alacsonyabban lehetetlen volna megszabni anélkül, hogy az államkincstár károsodott volna. Mert az államkincstárnak a só q-ja 40 frtba kerül, amit bizonyít az, hogy Szerbiának 50 frtét adta el, míg mindig nyereséggel jár; másodszor pedig a marhasó árának csökkentése a fogyasztás emelkedése által rekompenzálja fog az olcsóbb sóár által előidézett jövedelemcsökkenést, annál inkább, mert az örült állapotban denaturálva forgalomba bocsátandó marhasó nem kell az elsőrendű, legtisztább sóanyagból előállítani, hanem erre a czélra a sóbányáknál eddig felgyült kevésbé tisztá, vas és agyagtartalmú, sőt a bányászattal a kokszák kivérese alkalmával előállí hulladékos is igen jól felhasználható. Ezek a sóanyagok eddig legnagyobb részét a szabad ég alatt oltadták el, vagy legjobban esetben szódagyárakban potom árú értékesítettek. Annál inkább csökkenthető volna a marhasó ára, mert denaturálva kerülvén forgalomba, a denaturálás költségei anyag is sokkal nagyobbak, semhogy arra bárki is még olcsóbb sóáraknál is vállalkozhassék.

Az olcsóbb marhasó denaturált állapotban kerül a forgalomba. Ez a jövődeki rendszer mellett természetesen és a só minőségére állati táplálkozás szempontjából különbséget nem tesz. S ha hozzávéssük még azt, hogy a só kiszolgáltatása és felhasználása zaklatással és fölösleges és felesleges körülményekkel nem jár, a törvényjavaslat egészen véve megjelölt.

A marhasó kiszolgáltatásának és a marhasó helyes felhasználásának ellenőrzése szempontjából igen kívánatos volna, ha azt a kormány magának a gazdáközönségnek a kezébe tenné le olyformán, hogy a sóárudák engedélye a gazdasági egyesületeknek és a gazdasági bizottságoknak adának, amely testületek ez engedélyt nem nyereszkedésre használnák ki, hanem még egyrészt a gazdáközönséget a mérsékelt árú marhasó használatára buzdítanák, addig a só helyes és szabályszerű felhasználását is legjobban tudnák ellenőrizni.

Egészben véde tehát helyesebbik és elismerésel fogadjuk a törvényjavaslatot, amelyet érdekes és szakszerű indokolatással együtt alább egész terjedelmében ismertetünk, csak annak az óhajtatunknak adunk kifejezést, hogy a marhasó ára lehetőség szerint még jobban mérsékeltesse, a marhasó árusításának és felhasználásának ellenőrzése pedig a gazdáközönség kezébe tétessék le.

Törvényjavaslat mérsékelt árú marhasó áruba bocsátásáról.

1. §. Az 1868. évi XI. törvények 12 §-a hatályon kívül helyeztik és a pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy a rendelet útján közzétendő feltételek alatt az állattenyésztés ezéjára külön készített marhasót bocsátasson ismét áruba.

Másnak, mint a kinevezésnek nincs megengedve marhasót előállítani.

2. §. A marhasó eladási ára a termelési helyeken métermázsánként 10 koronában állapítatik meg, mely alapárhoz az országban fennálló királyi sóhivatálnál az időnkénti szállítási költség hozzárendőd.

Az eme számítás alapján a sóárunk törvény változók mindegyikén 400 koronáig július havának 1-8 napján léptétendőök élethe.

3. §. A pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy a marhasót a kir. sóhivatalkon kívül, engedélyes sóárusok útján is árusítsa. Az engedélyes sóárusok pénzügyi felügyelet alá helyezhetnek, minél fogva a marhasó beszerzéséről és eladásáról az előírt költség megtérítése mellett hivatalból kiszolgáltatandó nyomtatványon, bevételi és kiadási lajstromot kötelesek vezetni.

A lajstromnak hiányos, rendetlen vagy oly módon való vezetése, mely pénzügyi kihágásra nyújthat alkalmat, vagy a pénzügyi kihágás felfedezését megnehezíti, a vagy lemondandó lesz, a koronáit 400 koronáig terjedő pénzbüntetés alá esik.

4. §. A kir. sóhivatalkok és az engedélyes sóárusok által eladott marhasóról a lajstromból kiállított fizetési bérczékát, a melyek a vásárlót marhasó fedezetét képezik, a vend mindaddig, a míg a marhasó készlete tart, megőrizni s a pénzügyi közökegek ezek kivételével elmozdítani s illővel tartozni; ennek elmulasztása, a mennyiben súlyosbabb beszámítási és az engedélyes kihágás esete nem forog fenn, az 1883. évi XLIV. t. c. 101. és 102. §-ai szerint büntetendő pénzügyi kihágás képez.

5. §. A ki a marhasót nem állatok etetésére, hanem más célra fordítja vagy eladitja: sófelkötés, a ki pedig kizárólag földről vagy a birodalmi tanácsban képviselt királyságokból és országokból, avagy Boszniából és Hercegovinából marhasót a magyar állam területére behoz s azt vagy maga felhasználja, vagy másnak ingyen vagy pénzért átengedi: sócsempészetet követ

el, mely kihágások, a marhasó elkobzásán kívül, minden kilogramm után 1 korona 40 fillér pénzbüntetés alá esnek. Súlyosbító körülmények között a pénzbüntetés kétszeres összegben szabandó meg.

6. §. Az 1868. évi XI. t. c. 13 §-a és az 1875. évi L. t. c. 14. §-a által érvényben tartott, a sóhivatalkok által törvények és szabályok hivatalos összehállításában foglalt szabályok, a mennyiben a jelen törvény határozmányával nem ellenkeznek, a marhasó névére is megfelelő alkalmazást nyernek.

7. §. Jelen törvény az 1897. évi január hó 1-én léte élethe. Végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg, a ki Horvát-Szlavonországra nézve Horvát-Szlavon- és Dalmátországra bñnjával egyetértőleg jár el.

Indokolás.

Az állatok etetéséhez szükséges só a jelen törvényjavaslat szerint tervezett ellenőrzés mellett a kir. sóhivatalkok és engedélyes árusok útján oly módon kívánandó rendelkezésre bocsátjani, hogy ahhoz a gazdáközönség könnyen hozzáférhesen.

Nem denaturált, habár sejtesebb minőségű sónak marhasó gyanánt való kiszolgáltatását azért nem hozhatom javaslatba, mert az ilyen só a jobb minőségű drágább konyhasót a fogyasztásból a jövőrekké kárán kiszorítaná; éppen ezért más államokban is, mint Német-, Francia-, Olaszországban stb. a marhasó denaturált állapotban bocsátatik forgalomra.

Vegyszerű a Németországon és Ausztriában követett eljárás módjára, egyelőre vasoxydöt és irómport szándékozom alkalmazásába vételni.

A vasoxyd teljesen ártalmatlan, iz és szag nélküli szer, mely a sónak csupán vöröses színt ad, az irómpor a sónak sajátjagsát, az állatok által kivétel nélkül kedvelt aromatikussá szagot és kesernyét idéi ad, ami a sót emberi élvezetre alkalmatlanná teszi. Az eme szerekek vegyített sóból a tett kísérletek szerint szintén lehet ugyan emberi élvezetre alkalmas só előállítani, de a redenaturálás többé kerülne, mint a teljes árú konyhasó.

A marhasó, a melyet a denaturálás céljából amugy is örölt konyhasóbból kell előállítani, nem saját, hanem örölt állapotban szándékozom kiszolgáltatani. Szakértők véleménye szerint ugyanis a briquettozott darabokban használt só az istállóban hevervén, szennyet vesz fel s mivel azt nem csak egy, de több állat is nyalja s az esetleg betegségek terjesztésére nyujt alkalmat; tudvalevő dolog továbbá, hogy a marha nyála gyorsan oldja a só t, mi által kisebb-nagyobbn leoldott darabok kerülnek a gyomrára, a mi károsan hat a szervezetre. Éppugy az amugy győztes élvezete is, a mi a nyálással alig kerülhetik ki; ezért levezészerőbb, ha a marha takarmánya megszabott adag örölt sóval meghintetik. A sajátolás ellen szől végül az a körülmény is, hogy a szegényebb s kevésbé értelmes gazda a sajátot és festett só t nem szivesen veszi nagy darabokban, mert látni akarja, hogy mit tartalmaz.

Csomagolásra jó minőségű zsákok fognak használtatni, a venők tetészetére bizatvány, hogy — miként az örölt konyhasónál történik — a marhasóval együtt a zsáccsát is megvásárolják, vagy pedig a só t saját zsákjaikba töltésik.

A marhasó előállítását első helyen a sóárúknak a termelésre és a só árusítására és maros-utványi bányahelyeken szándékozom berendezni. Szükség esetében a marhasó előállításával más sóbányahivatalkok is megbízhatók lesznek.

A marhasó eladási árának meghatározásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a

konyhasó és a marhasó árai között olyan különbség álljon fenn, mely mellett a marhasó redenaturálása haszonhöz vállalat ne lebeszen. E végből s tekintettel az 1868. évi XI. törv. cz. I. §-ában és az 1878. évi XX. törv. cz. XI. cikkében foglalt határozományokra, a marhasó árát — egyelőre, mint Ausztriában történt — métermázsánként 10 koronában volna megállapítandó, mely alapárhoz a külső hivatalkónál esakis a szállítási költség volna hozzászámítandó. (A marhasó ára logotúbb 1868-ban zsákkal együtt bécsi mézártsánként 3 frt 80 kral, métermázsánként 13 korona 56 fillérel volt megállapítva.)

A marhasó árudák azért szükségesek, hogy a gazdáközönség azokon a helyeken is, a hol nemcsak kir. sóhivatalkok könynyebben szerezhese be szükségeslet.

A 4. §. rendelkezése, mely szerint a marhasóbörzák a véve felek által, a míg készletök tart, megőrendők; a marhasó birtokos érdekében és azért is szükséges, hogy a börzások illetékelen kezébe ne jusssanak s az azokkal való visszcédésnek eleje vétessek.

A fizetési bérczék a konyhasónál is fedezetül kell hogy szolgáljanak a vevő által teljesített fizetésre s a sónak honnan való származására nézve és az 1875. évi L. törvénycikk 10. §-a alapján a kedvezményes árú konyhasóra jogosult királyhagyott irékeszében az ilyen térczék aláírászi eszközök a szükséges fokozat szintén beszedetnek.

Egyébirtán azok, a kik a marhasóbörzék előmutatni nem képesek, ha másnemű kihágás nem forog fenn, esakis a kisebb kihágásokra szabott 2-300 korona bírsággal lennének büntetve.

A 7. §. szerinti törvény a gazdáközönség érdekében mind előbb s lehetőleg 1897. évi január hó 1-ével czélba van véve, hogy az osztrák marhasónak árusítása ottól a naptól kezdve szintén szabadabbá tétessék.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A takarmánymurok műtrágyázásáról.

A takarmánymurok termeléséről már 1895. évi 30. számában szóltam, mely cikkemben különös súlyt fektettm arra, hogy az oly homokos talaj gazdaságokban, hol a takarmánypórá máj kielégítő termés-eredményt nem ad, ott a takarmánymurok nemcsak térhető, de kellő körültekintés mellett jó eredményeket érhetnek el.

Ismeretesek azok a hátrányok, melyek a teleteltis folyamán felmerülnek, akkor a mikor igás állományok takarmányozását gumás vagy győztes takarmány nélkül vagyunk köteleztek összehállítani. Az emeltési zavark napirenden vannak s ezt némileg elkerülendő, nem értékesíthetjük kellőképpen azon takarmányféléseinket (pulyva, trérek), a melyek az igás állomány nyugvási állapotában különben megfőlelnének.

Igaz, hogy mondhatók, ha talajunk nemcsak a műtrágya, hanem a műtrágya nélküli eredményt nem termelhetünk hát ott van a takarmánypórá, az jól meg állja helyét a homokon, tessék termeljük azt. A kik ezt mondják, lehet, hogy igazuk van. Sajnos, hogy nem vagyok abban a helyzetben, hogy egy paralell termelési kísérlettel, ugyanazon talajfélésegen a két takarmánypórá eredményét az eredményből, mely egyuttal a termelési költségkülönbséget is mutatná, a következtetést levonjam. De ha a takarmánymurok elegendő csapadékos időben köztes műveléssel nyerhetem, akkor a takarmánypórára felett előnyben részesítem.

elosztását, a természetett növényeknek közül a gabonafélék, szilás takarmányfélék, és gyökernövények terméseredményeit az utóbbiak közül a természetett burgonyafajták termésáhozamat, és keményítőtartalmát feltüntető grafikonok, és a természetett növény-nemekből vett minták magban és teljes példányokban.

Az állattenyésztési ágak köréből: a birtok állatállománya viszonyítva a birtok összes, a füvelők (rétek és legelők) beszámításával, a gazdasági művelés alatt álló és végül az eke alatt álló területéhez és összehasonlítva a 10 év előtti adatokkal, a szarvasmarhatenyésztéssel kapcsolatban üztött tejgazdaság eredményeit mutató grafikon és az előállított tejtermékek természetességságában készített mintái. Végül egyes állatok és állatesoportok fényképei, gypjuminták stb.

Az erdészet köréből: a fontosabb fanelemekből vett preparatukok és az erdei termékek (fasmagvak, gabuacs) mintái, egy szénségértéke boglya modelje.

A mezőgazdasági üzletberendezésre vonatkozó épületmodellek: a tejgazdasági épület, 20 db tehén és 1 bika, 32 db göboly, 12 db ló elhelyezésére szolgáló istálló, ennek berendezése gyanánt a külön kiállított cementgyáskor modelje, egy növekedésmutató istálló 100 db állat elhelyezésére, sertésállító ketréz, az újonnan épített földfeletti pince, a szőlő- és borpaszadhoz tartozó eszközöknek, u. m. szőlőzőzőnek és borsajtónak modelje. Az eszközlétárból a célszerű és ritkábban elforduló fogatos és készítőeszközök és gépek mintái közül a birtokon használatban levő ökörszekér, hűtőgép, penges, burgonyagyógató és készítő, földmozgató talaja, „Sack”-rendszerű eke, alageső-sajtó stb. mintája.

A birtok földmalmában előállított liszttermékek és a csarnok bejárata előtt a birtok állói házilag készített tégla, cserép és alagesővek.

Ezekon kívül pedig a birtok időjárás viszonyait, a birtok kézi munkáértartósságát és ménesintését által fenntartott iskolára vonatkozó adatokat tárgyzó grafikus ábrák.

Ezen elősorolt táblázatok adatainak és a kiállított egyéb tárgyainak alapján a birtokvázlatok ismertetése a következőkben adható:

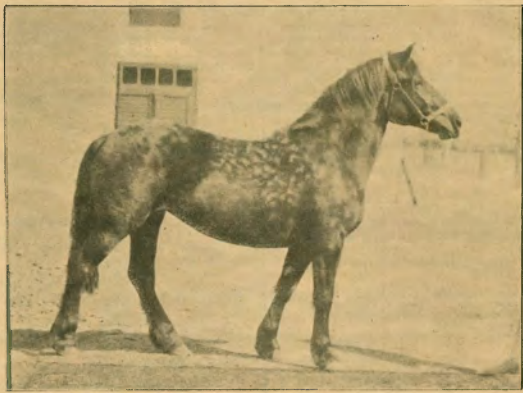
A birtok talajának összetétele igen különböző, legnagyobb részben homokos, kisebb mértékben agyagos és csak alig számbavehető mértékben van televevényben gazdag talaja. Eppen a talajnek igen különböző volta miatt, a kisbíri mensesbirtokon 24 vetésforgó van alkalmazva.

Az időjárás viszonyokat illetőleg a ménesbirtok minden kerületében fellított észlelő állomásokon gyűjtött anyagok nyujtanak felvilágosítást, amelyek szerint a hőmérséklet, az évi esapadékmennyiség és a légnomás tíz évi átlaga, és pedig:

hőmérséklet	esapadék	légnomás
telén — 5-29°C	80-0	694.8
tavaszzal + 6-47°C	180-0	718-2
nyáron + 26-18°C	170-8	734-6
őszszel + 10-31°C	138-2	708-0
évi átlag + 9-60°C	összesen 659-0	évi átlag 718-1

volt. A birtok összes területe 11,255 hold 620 □ öl. Ebből a kalásos növények 23-21%-ot, a hüvelyes vetemények 3-35%-ot, a kapás növények 10-47%-ot, a takarmány növények 19-30% ot, füvelők 10-88%-ot, erdő 26-63%-ot, szőlő 0-29%-ot, kertek 0-22%-ot, egyéb területek (utak, majorterek stb.) 0-44%-ot, foglalnak ol, bérben van 0-15%.

Az egyes műveleti növényekben szilás takarmányfélékben, gumós és gyök-növényekben a legutolsó 25 illetve 10 év alatt elért átlag terméseket kat. holdanként kilogrammban a tulsó oldalon való kimutatás tünteti fel.

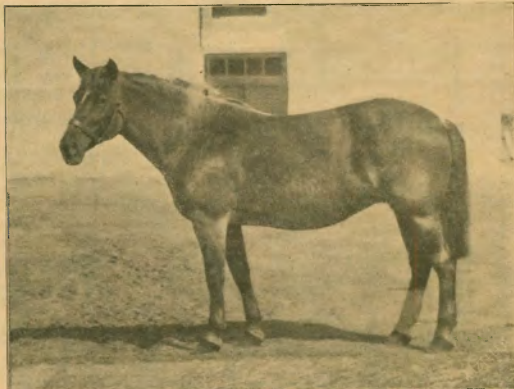
249. Ábra. Derta nevű kanca. Szül. 1882. november 6. Apja: Híju ardeni mén. Anyja: Hársny percheron-sorfokódi kanca.

Az egyik legfontosabb kulturnövény a burgonya, mely mintegy 700 holdon termesztetik. A termés a kisbíri-fűzőti gyári részvénytársaság kisbíri keményítőgyárának adatik át, mely a gyártás után visszamaradó és takarmányozási célra használt burgonyatréklyót, a burgonyáért fizetett mértékszámkinti 95 kr — 1 frt 10 krajár arán felül, ingyen tartozik az uradalomnak visszazálgatni. Mint az már fentebb érintett, a természetett burgonyafajták termésere-ményét, valamint a fajták átlagos keményítő-tartalma egy hold természetből előállított keményítőmennyiség egy táblázaton külön-külön fajták szerint is ki van mutatva. Az erre vonatkozó táblázatok szerint: 1892-95. évi átlagban volt a kataszteri holdankénti termés az ezres fajtáknál, u. m. Daaber 6686 kg. (18.6% keményítő tartalommal)

Earley kose 6536 kg. (15.7%), P. Simson 5280 kg. (18.4%), P. aspasia 6224 kg. (16.2%), szász hagyma 7065 kg. (16.9%), Mexico 6499 kg. (16.3%), Copal rose 7781 kg. (17.6%), R. imperator 8159 (17.5%), Saxonia 7525 (17.2%), óriási két 8225 kg. (18.3%).

Az állattenyésztési ágak közül a birtokon léteyészés üztetik ardeni fajta igás kancákkal, szarvasmarhatenyésztés a borders algavi fajával, szimmenthával és a bonyhádi tájfajával, juhtenyésztés rambouillet irányban és sertésenyésztés üztetik a bork-hírei fajával. A birtok állatállománya volt 1896. év elején:

A állomány: 28 db különböző koru mén, 97 db különböző koru kanca, 68 db használati és 10 db két éves herél, összesen 193 db ló; szarvasmarha: 60 db különböző évjáratu bika, 118 db fejős tehén, 89 db

250. Havas nevű kanca. Apja: Pride of England norfolki mén, anyja: Emma percheron-óri kanca.

Gergely, Szamosújvár, Sokirányi termelés és gazdasági haladását.

c) *Elismert önként. Abend András, Nagy-Enyed. Kéjpitett mézharang, Alexa Tórnán, Szamos-Ujvár. Süteményekért. Adalmán Ádám, Arad-Mécsa. Mézért. Ács János, M. Bánhegyes. Mézért. Bánffy Ernő br., Kolozsvár. Bivaly Iván, lapszerkesztő, Budapest. Basclay Sámuel, Csap. Mézpergetőért. Bodor Péter, Kolozsvár. 5 üveg mézért. Bölczy Ignáz, Czegléd. 2 egyes kaptárért. Balogh Gergelyné, Toppollák. Befőtött. Borcsiky Sománé, Budapest. Méh-legelőnyelvekért. Bird Sándor, Brassó. Pergetett és lépes mézért. Bartha József, M.-Bánhegyes. Mézért. Bócsa János, Vízilás. Mézért. Conrad és Winseh, Budapest. Csor István és József, Pásztó. Mézpergetőért. Csiky János, Korond. Mézért. Csiky János József, Kolozsvár. Mézért. Csapka Ferenc, Abony. Mézért. Bede Gábor, Kaba. Hatos kaptárért. Deák Geróné, Szászváros. 2 üveg mézért. Dömekey Róza, Pál-falva, Lépes mézért. Décsy Nándor, Jászberény. Méz és mézborért. Erdélyi népméhészként. Kovács. Fehér Mihály, Gyáros. Méz. Földes Ignáz, Székely Kapukért. Fülöp Ignáz, Budapest. Mézrel befőtöttékért. Gödri István, Stomfalva. Kaptárért. Geller Mihály, Szt. Györgyös (Borsod mellett). Id. Gödri Ferenc, Szep.-Szt.-József. Mézért. Gönczy Mihály, Szamos-Ujvár. Gyógyszer-mézért. Hungária-orsz. vajkiviteléi részvénység, Budapest. Harka András, Nagynák. 2 db egyes kaptárért. Hird. Pál, Perbete. 2 átmeneti kaptárért. Horváth Lajos, Egerhez. Viaszért. Hirling József, Hatvan. Mézért. Kis János, H.-Szoboszó. Mézért. Ifj. Komenda István, Ajazc. Rajzokért. Korondi Mészáros, Korond. Mézért. Kima János, K.-Sz.-Márton. Mézért. Keglevich István gr. gazdasága, Rákó. Klein Mártonné, Miskolc. Kócs MAYER Gyula, tanító, Bácskesszent. Küller Ferenc, Kőszeg. Kaptárkőért. Kis Vencel, M.-Bánhegyes. 10 üveg mézért. Kellner János, Nagy-Karacsony. Pergetett és lépes mézért. Kunst Jakab, Datta. Mézért. László János, Eger. Mézért. Lukács Mihály, Búd-Szt.-Mihály. 2 magazin kaptárért. Lukácsi Zsigmond, Szamos-Ujvár. 4 üveg mézért. László Márton, Ó-Dugos. Pergetett méz és boxosért. Mauk Elek, Soroksár. Mézért. Mause Gyula, Áos. Méz és viaszért. Mészáros József, F.-Gyarmatháza. Méz és terményért. Nemeszeghy Kálmán, Komárom. Kaptár valózólvál. Nemes Sándor, Szend. 1 hatos ducezt. Nagy György, Szepsz-Szt.-György. Mézért 14 üveg. Nagy Ilmunt, Csallógt. Szt.-Antal. Méhterményekért. Ormósi Márton, Tereoga. 1 hármás kaptárért és mézért. Pendorfer Elek, Komárom. Viaszfőző és préselt. Páky Károly, Bőszörmény. Mézért. Pavalovits Alajos, Perkáta. Mézért. Pap Ferenc, Aranyos-Torda. Mézért. Rónay Lajos, Székely-Győrök. Saját méhésztől rajzért. Szüllós Lajos, Pelikán-Mézért. Székut Albert, N.-Szobos. Mézért. Szentgyörgyi István, Kolozsvár. 1 Lépes mézért. Szepesmegye, Szepesvár vidéke. Szabó Lajos dr., K.-Szt.-Márton. Mézért. Szentgyörgyi István, Kolozsvár. Lépes mézért. Stauber Antal, Dunaföldvár. Lépes Mézért. Szabolcs János, Gödöllő. Mézért. Turcsányi Gyula, Kolozsvár. 18 üveg mézért. Vas Imre, Békés. 1 db hármás kaptárért. Vajda István, Bányaváros. Méz. Vörös János, K.-Szt.-Márton. Mézért. Várdy János, Abony. Mézért. Zechmeister Ernő, Pozsony. Mézért.*

*
Az összes állatkultúra, továbbá az idősleges kiállítások u. m. a kertészet, gyümölcsészet, sörtepa- és kőmlés és a teigazdaság kiállítás kitüntetést nyert, mert a kiállítások bezárta után esteről-estére már voltak.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rov. trócsolt: Monostori Károly.

Javaslat a magyarországi luxuslovak értékesítésének kérdésében.

A *Lőtenyésztés* emelése alakult részvénység-
társaság felállítására. A földművelésügyi
miniszterhez felterjesztett emlékiratában a
következő javaslatot intézte:

"Nagy akadályt képezi a" magyarországi luxusló értékesítésének az, hogy e tekintetben egy oly teljesen megbízható és országosan központosított intézménnyel nem rendelkezik, a hol nagyobb igényeket kielégítő, vagyis előzleg teljesen beismert, jól összehangított lovak volnának eladásra elővezethetők; és a mindenkori keresletnek megfelelően, a lóforgalmi főbb évszakokban ilyen megfelelő loanyag a vevő-közönség rendelkezésére állana.

Ezen a tenyésztők érdekében sürős elintéztet kívánó kérdés megoldása tekintetéből, javaslatunk a következők:

1. Magyarországi magánintézménytől eddig a szabadkézből való létezésükig nem uterjedve, mely közvetítési mód rendszerint nélkülözi az ezen üzletnek kívánatos realitását; sőt lehet mondani, bizonyos előzetesreleletl igyekeznek az eladók a vevőket tévesre vezetni.

Ennek következménye azután, hogy a külföldi vevők nagyon nehezen is határozók el magukat arra, miszerint magánintézményektől lovakat vegyenek, mert teljesen tájékozatlanok lévén az eladók személyeit illetve, nem találak egy oly közvetítetre korrekül berendezett intézményre, a hol a kellő garanziták teljesülnek. Eppen ezért amennyire lehet azazs állami intézmények loanyagából igyekeznek szükségleteiket fedezni, miután itt erkölcsi tsülettel állván szemben, vásárlásaikat is teljes megnnyával eszközölhetik. Szükséges volna tehát, hogy az országintézmények tulajdonosi részére is egy oly intézmény léptessék életbe, a mely kellő garanziták nyújtana a vevőknek. Ily intézmény biztosítóra legalábbianak lovakat kell állítani.

"Lőtenyésztés emelése alakult részvénység-társaság" évek hosszú sora óta számos körökben ismert "Tattersall" telepe, melynek összes működési tényezői azonban minden irányban kibővitendők lennének, és az állami lovak anyagi segélyezést is megkívánják. Erdemlenses sikerek eléré-ésére tehát a célzó egy világi egredül megerősítendő, ha ennek áldozataira a földművelési kormány a társaságot pénzbelileg segítséje. Ezen segély egyfelől a lovak betanítását eszközölő egynék fizetésére volna fordítandó, másfelől pedig a tanítás által levő lovak tartás és ellátási díjainak részbeni fedezésére szolgál. Ezen segélyezés összeg körülbelül 12000 Ft (tizenkettő ezer) ban volna kifejezhető, mint a mily nagyságú összeg ugyan ezára már évekkal ezelőtt boldogult Kozma tanácsos ur költségvetésileg elő is irányozott.

Ily intézmény által el lehetne érni azt, hogy Budapestben a központon folytonosan egy nagyobb mennyiségű luxuslo anyag volna eladásra felfüggetve, a mely a külföldi szükségletnek megfelelne. Elérhető volna továbbá az is, hogy a külföldi vevőknek kérdés-közlésére mindenkor határozott válasz volna adható, vajjon a kívánt loanyag jelenleg rendelkezésre áll-e és végül elérhető volna még, hogy ezen intézmény keretében a mai időkben annyira hiányzó előző és betanított lovak értékesítését, és egy a vásárlók, valamint a tenyésztőknek rendelkezésére bocsátassák.

2. Az "Országos Magyar Gazdasági Egyesület" és a "Lőtenyésztés emelése"

alakult részvénység-társaság" már évek óta buzgólkodik azon, hogy az ezidők szerint engedélyezett tavaszi és őszi luxusló-vásárok intézményét fejlessze, és ezen térer már némi sikereket tud is felmutatni. Azonban véleményünk és tapasztalatunk szerint a luxusló-vásárok fejlesztése csak egy volna célzóval, ha nem így messzelegről időszakokban, vagyis évekint, kétféleképpen tartanának luxusló-vásárok, hanem szükségesen látnánk, hogy évente: március, április, május, augusztus, szeptember, október és november hónapok meghatározott napjain árverésel egybekötött lovak lovásárok tartassanak. E ezelőli szükséges volna, hogy a kereskedelmi miniszter ur engedélyezze azon imént felsorolt lovásár-társaság napokat, még pedig azoknak a kiföldön legalapabban ismertté tette végett például a fenti hónapok első esztől-estől napjain kezdődő, további két napi tartammal.

Nagyon természetesen ezen havonkénti luxusló-vásárról eltekintve és elkülönítve, a ma is fennálló heti- és országos vásárok a közönségek lovak értékesítés szempontjából fenntartandók volnának. Szükségesnek látjuk pedig a luxusló-vásárok napjai szaporítását azért, miután a vevőközönség esakis így tudná szükségletét biztosan minden időben beszerezni, mert az őszi és tavaszi luxusló-vásárok mellett oly nagy időközök maradnak, a melyre sem az eladók, annál kevésbé a vevők minden körülmények között nem várakozhatnak.

3. Azon nehezményvel szemben, mely a magáninté- zők részéről felvetettek, hogy az állami ménesintézmények lovaival konkurrencziába lépni nem tudnak, s a mely feltevés alappal is bír, mert a mint a multban tartott luxusló-vásárok mutatják, egyszerre oly nagy vevőközönséget a legnagyobb díjakot drán sem lehetne egybehozni, hogy azok a ménes-intézményekből és a magánintézményekből felkerülő 6-700 darab lovát egyszerre megvegyék. Szükséges volna ennélfogva az állami intézetek loanyagát jövőben a megállapított luxusló-vásári napokra elosztani, olyformán, hogy egy a tavaszi, mint az őszi hónapokban tartott luxusló-vásárok egy egy csoport által is kerüljön árverésre.

Ennek kerütszervezését szintén annál kevésbé ükötözhet akadályokba, miután az állami ménes-intézményekből mindenkori az eladásra legalkalmasabbnak talált csoport volna felhozható, és így a kénsz anyagnak a nem kész anyagra várakozás nem kellvén, ezáltal hisszük tetemes költségkímélés is volna elérhető.

Ezen állódo vásánapok kitűzése által lényeges költségkímélés is értnék el, miután a külföldi vevők, ha ezen hatánapokról tudomást szereznek, azokon minden újabb felszólítás nélkül megis jelenének és így elcsúszkák az azok tekintet megvalósulása. Ezen hirdetsi díjak, melyek jelenben igényeltnék és a melyek mellett még mindig nem értek el a vevők oly fokban, mint az igazán kívánatos volna.

4. Végül igen kívánatos volna, ha a földművelésügyi kormány oda hatni is kegyeskednék, hogy Budapest székesőrváros törvényhatóság az azok tekintet megvalósulása érdekében hirdetsi díjak, melyek jelenben igényeltnék és a melyek mellett még mindig nem értek el a vevők oly fokban, mint az igazán kívánatos volna.

IRODALOM.

II-ik magyar gazdasági kongresszus. Kiadta a magyar gazdasági és érfeliratos országos egyesülete. E napokban jelent meg a f. évi szeptember hó 24-én Budapesten dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter védnöksége alatt megtartott II-ik magyar gazdasági kongresszus leírása. A fizet magában foglalja a kongresszusra jelentkező és a tényleg jelen voltak névsorát, ugyazint a rendező-bizottságot; a kongresszus tárgyait két főkérdés: a gazdasítási kvalifikáció és a gazdasítási szolgálati viszonyának szabályozása czimű kérdések megvitatását; dr. Wich Arthur keresk. tanácsosnak a gazdasítási jogviszonya és a nyugdíjnyújtás való értékelését, valamint az általa előterjesztett utasítás és rovatok kimutatásait, melyek az osztrák helyminiszterium által a magánosoknál alkalmazott statisztikai felvétele végett bocsátottak ki. — Mindazoknak, kik a kongresszus és az azon tárgyalt kérdések iránt érdeklődnek, figyelmébe ajánljuk a fizetést.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

357. kérdés. Körülbelül 700 db anyabirkám van betűzve; január 20-án kezdődik az elütés. Május elején a bárdnyok elszaknta választani és az anyákat a mult évben 6 hétig fejtem, a tejet itt helyben 9 krért literét értékesíttem, úgy hogy egy birka közel egy frot adtj tejszolgát. Ugyanezt szándékozom ez idén is tenni. Minő befolyással a fejelés a birkára, a gyapjú kevesebb-e az által, vagy a testi szervezetben okozza-e a fejelés hátrányát? Megjegyzem, hogy az anyák az egész időnyben kitűnő lóherés legelőn élnek, úgy hogy jó kondícióban vannak állandóan.

Estergár.

S. J.

358. kérdés. Mily befolyással van a savanyított répasira (a levágot répafej levelekkel együtt) a tehének tejelésére, vagyis szaporitja-e vagy oszkoitja-e tejet?

Szécsény.

H. O.

359. kérdés. Tehenem, melyeket szeszgyári moslékon és réti szénán tartok, a mióta énem etetésben részesülnek, borjúkat nagybőrszét elvetik, vagy halva szülik.

Kérem velem tudatni, hogy az etelési rendszerben korossam-e ennek okát s ha nem mihen rejik az mi által gátothatom meg. Megjegyzem, hogy a tehének nyáron legelőre járnak s őszszel egész november 22-ig jártak lóher és lucernára s csak ezen idő óta vannak istállón. Az elvetéstől az 1895—96. évi télen konstátálom először.

Zalalöv.

J. N.

360. kérdés. Határunkban egy a buzavalmint a nyestefészekben nagyon sok szög, elfonyadt levelet találtam. Eleinte a vetés dús fejlődésének tudtam be, de most már az a gyantú ébredt bennem, vajjon nem-e valami rovar rágja a növényzetet. Mai postával batorokdom mindkét nemből b. cziműkre egy mintát beküldeni azon kéressel sziveskedjenek értesíteni, mily rovar bántja a vetést és miképp védekezhetem e rovar ellen.

Terebezd.

R. A.

Feleletek.

Felelet a 355. számú kérdésre. Fintal, tenyészére a kukorica szűk körűből 15 dekagramm, az alsó kaphatók a simontonyai uradalom halgazdaságában.

Kempner N.

Szuperfoszfát eltartása. (Felelet a 359. sz. kérdésre.) A földelés éppen ellenkező erősenyőre vezetne. Többek a fennmaradt szuperfoszfátot száraz padlason zsákban elhelyezni. A szelelő nyílások elzárva, évekig is eltarthatja változás nélkül. M. K.

Konkolyt tartalmazó takarmányszit. (Felelet a 352. sz. kérdésre.) A konkoly (Agrostemma Githago) tartalmaz közép számítás-

89-90% száraz anyagban
55% nitrogén-tartalmu anyagot
59-2, nitrogénmentes anyagot,
50% nyers zsirt,
57% növényi rostot és
39% ásványi alkotó részt.

Hazánkban Tormay által végrehajtott kísérletekből látlve oly takarmánykeverék, amelyben 25%-i konkoly foglaltatik, emésztési ásvartokot idéző fel állatokban 60% külföldi kísérlet szerint ennél jóval kisebb perzentben, de hosszabb időn keresztül adva a konkolyt, az idültlen lefojó mérgezés és hatást okoz.

E hatása a konkolynak az Agrostin nevű alkaloidtól és a Githagin nevű glicoszid ered; a mérgek egyfölet emésztő esatornai nyuladást, másfölet benuások és szivészűdést hoznak létre.

Vegyí összetételénél fogva tehát bármily értékes, mert könnyen is emészthető ez a dudva mag, mérges anyag tartalmazó fogva egyáltalán nem takarmány s oly perzentben (67) amilyenben kérdésbevo takarmánykeverék foglaltatik, minden bizonyos a legnyugtó mértekben veszélyes.

Nem adja tehát se hízonak, se vemhes állatnak, míg annyira nem keveri azt egyeb feltétlenül konkolymentes anyaggal, hogy aztán a keverékben a konkoly 5, legfeljebb 10 perzentben foglaltassék. Ilymértekben valószínűleg nem fog bajt okozni. Bár nem kívánom a foglaltatott konkolyt a konkolymentes anyagától állítotag pórkéssel meglehet fosztani. Ezt gyenge tűz feltűtűsben lehet végrehajtani, vagy a sütőkaménczében.

A konkolyos takarmányszitok, hogy Budapestben mi az ára nem tudom, ezt a malinok, takarmányrusok nem szokták se hirdetni, se bevallani, hogy korjajuk vagy láblisztjuk konkolylyal van keverve.

Különbön leggyeszerubb valamely malomhoz fordulni ezzel a kérdéssel. Mi.

Hizaló takarmány magyar ökröknek. (Felelet a 354. sz. kérdésre.) A takarmánykeverék összeállításához többféle takarmány áll a jelen esetben rendelkezésre: a hizalás külön-külön részekben egyszerre a kollé tapasztalás alapján elérsé, másrészt a takarmány változatossága tételle végett más-más keveréket állítottam össze az alábbiakban. Nem tudom ugyan, hogy kérdéstevőnek milyen olajpogácsája van készletben, minthogy azonban a ropogósodása legáltalánosabban elterjedt s esetleg könnyen is beszerezhető, számításaimban a ropogósítógőssébe foglalt tápanyagokat vettem fel irányadóknak.

A hizalás első időszakában e szerint 1000 kg. elsőlyura vendő.

Kitűnő minőségű gyepszéna 7 kg., lucernaszéna virágjában 10 kg., buzapolyva 13 kg., kukoricazadara 4 kg., buzokpára 4 kg.

Ezen összeállítás tartalmaz 30-45% száraz anyagot, 2-301 fehérrét, 14-500 szénhidrátot és 0-583 zsirt. A tápanyá: 1:84.

A szárazanyagtartalom ugyan több a tápanyagszabványokban előírtól, de ezen takarmányműekkel egyéb összeállítás nem lehetséges, minthogy a kollé fehérré és szénhidrát-tartalom mellett még így is a lehető-főgy csökkenteni a szárazanyagtartalmat az anyagot sikerült. Ha esetleg répa vagy burgonya állana rendelkezésre vagy ennek beszerzése nagy nehézségekbe nem ütköznék, a szárazanyagtartalomt oszkoitenni és így

takarkoskodni lehet lucernában, kukoricában és árpában.

A második időszakban a tápanyá számköbbsé tételle végett ropogósítógőssé, másrészt árpadarát vettem fel a takarmánykeverékbe s e szerint etendő:

Kitűnő minőségű gyepszéna 5 kg., lucernaszéna virágjában 10 kg., buzapolyva 6 kg., kukoricazadara 4 kg., árpadara 8 kg., olajpogácsa 20% kg. Tartalmaz 29-304 száraz anyagot, 3-000 fehérrét, 14-500 szénhidrátot és 0-710 zsirt. A tápanyá: 1:54.

A harmadik időszakban a következők összeállítását ajánlom: Kitűnő minőségű gyepszéna 5 kg., lucernaszéna virágjában 6 kg., buzokpára 3 kg., buzapolyva 8 kg., árpadara 5 kg., kukoricazadara 4 kg., olajpogácsa 1 kg. Tartalmaz 24-431 száraz anyagot, 2-613 fehérrét, 14-194 szénhidrátot és 0-631 zsirt. A tápanyá: 1:60. A tápanyá: 1:54.

Amennyiben a hizalás, felfőve, hogy az ökrök túlságosan elsősziágyva ninesenek.

Jaskó Géza.

Felelet a 355. sz. kérdésre. A Boregyszásból beküldött buza- és roz-szárakban a frilipogácsát, melyről a „Közlekedés” 1895. évi febr. 694. lapján bővebb felvilágosítás találtató.

J. J.

Husban tartó takarmány ökröknek a téli idényre. (Felelet a 356. számú kérdésre).

△ Kérdésben foglalt takarmányok mindegyikének szükséges a takarmánykeverék összeállításához nem csak azért, hogy a helyes tápanyag-nyújtás és a szárazanyagiség tápanyagot nyújtson, hanem azért is, hogy ezáltal a takarmányt letevessebb is tegyük. Ugyanis rendelkezésünkre áll burgonya, buzokpára, buzaszalma és polyva; ezen tápanyagok közül a burgonya meglehetősen sok fehérrét és szénhidrátot tartalmaz, de e mellett igen kevés zsirt, míg a buzaszalma és polyva inkább a zsirt és a szárazanyagot tartalmaz, de elegendő zsirttartalommal szintén nem bírnak s ezért mulatatlannul szükséges, hogy ha nem is nagymennyiségű, de a megfelelő tápanyá elérehsége elegendő durubb minőségű buzokpárt is adagoljunk.

Teljes nyugalomban tartva tehát az ökröket, a következő takarmánykeverék etendő:

1000 kg. elsőlyura burgonya 27 kg., buzaszalma 8 kg., buzapolyva 6 kg. és buzokpára 1/4 kg. Ezen összeállításban a következő tápanyagok foglaltatnak: 13-628 szárazanyag, 0-721 fehérré, 8-697 szénhidrát és 0-153 zsirt. A tápanyá: 1:125.

A szárazanyag a rendszeres kövesebb ugyan, de teljesen elegendő összeállítás egy megfelelő helyes tápanyányújtás pusztán ezen tápanyagok felhasználásával el nem érhető; úgy tehát a szárazanyag a megfelelő mennyiségben nyújtassék az állatoknak, a rendszeres takarmányozáson kívül celszerű lesz 1000 kg. elsőlyura 1-1/2 kg. buzaszalmát utólag vagy az esteli etetés után pótlólag mint unalomtöltő nyújtani, mi a tápanyá négyesen nem változtat s minthogy a gazdaságban ezzel rendelkeznek is, költségtebbé tétlem okoz.

Hetenték legalább egyszer sőt is kell nyalnapit az ökrökkel.

Ugyelni kell azonban ezen takarmánykeverék felhasználása mellett az istálló levegőjének hőmérséklete is, a mennyiben ha az istálló túlságosan hideg, az állatok ezen a takarmányozás mellett leromlanak, mert saját testük anyagát használják fel hőtermelésre s a gazdasádközt takarmányozással célt nem érünk, míg ha az istálló hőfoka állandóan 12-15°C. között van, nemesek hogy husban maradnak, de esetleg gyarapodhatnak és az állatok.

Péjefés helyezés a gyapjura. (Felelet a 357. sz. kérdésre). Előre bocsátván azt, hogy kérdéstevő részben ön maga fel, meg a

kérdésre, mikor jelzi, hogy esetleg eljárása dacára állatján állandón jó kondícióban vannak, megjegyzem, hogy a fejés későbbi állatú anyagokat von el a szervetől, melyek ellenközben a testi tömeg s vele a gyapjú gyarapítására fordítanak, de az ezen tekintéssel számításba jövő testi anyagvesztéshez a kellő mértékben takarmánnyal pótolhatik, úgy — mint kérdésemre maga is jelzi — a kondíció esetleg megmaradhat a *nincs kérdés*, hogy a gyapjúhozam és minősége is megtartja azon mértéket, melyet nemléte esetén mutat.

Ebből tehát az következik, hogy ha valaki jubaiban teszi tömegre, gyapjura és tejeire is dolgozik, a hármas hasznosítási mód mennyiségű s arra alkalmas minőségű táplálékban kell részesíteni állatát s ekkor is ell kell készülnie legyén arra, hogy jubaival kezdő tejelő, gyapjútermelő vagy huszpordítók nem lesznek, vagyis nincs kizárva az sem. Sőt igen valószínű, hogy a bárányt nevelés és mellette még fejt jubaik kvantumán és kvalitásában kisebb hozamu gyapjubarának adni.

Hogy így történt-e kérdéstevel állatával, azt legjobban ő ítélni meg, mert bizonyára ismeri jubaikát és a múlt évét a jövőgyapjúhozamát s tudja, hogy a múlt évben az azelőtté viszonyítva milyen és mennyi volt, vagyis van-e, tehát különbség és oly hátrányos-e az, hogy azt az 1 frtnyi tejhasznot fölsozi vagy meghaladja. Δ

Savanyított pépacsa és levelé tejelő tehéneknek. (Felelet a 358. kérdésre.) Ha a szóban forgó anyagokat naponta és fejenként 1 kilónál nagyobb kvantumában nem adja s ha azok különben is romlatlanok és tulajdonos savanyúságuk izsapatokézza hozzáadással enyhítve van, úgy a tejnek sem minőségére, sem mennyiségére hátrányos befolyást nem gyakorolnak. Nagyobb adagban — a dus viztartalom miatt — szaporítja a mennyiséget, de romlik a minőségét, zsírban és ízben egyaránt, sőt emésztés esetében a tejet is okozhatnak az orvoslékek s földelőtejek bomlási termékeikkel s különösen zsírsavtartalmukkal fogva.

Epp e savak közömbösítése ezáltal jól bír beverekelőket, vagy aztán utólag krétát keverni közéjük.

m. k.

Szeszgyári moslék és elvetés. (Felelet a 369. számú kérdésre.) Jóllehet a szeszgyári mosléknek húmosos idén keresztül, különösen, talán nem is friss, vagy túlmélag állapotban és nagy adagban (fejünkint és naponta 40 liternél több mennyiségben) való nyújtására elvetéseket sokszor észlelték, ennek nagy a gyanum, hogy kérdéstevel állatjal, melyek réti szénát is kapnak s november végéig legelőt is járnak, nem a moslékötés következtében és kevéssé lehet az okozhatnak az elvetésnek s földelőtejek bomlási termékeikkel s különösen zsírsavtartalmukkal fogva.

Ezt bizonyon megítélni úgy lehetne, ha körülmenyben leírná a kérdéstevel az egész kamalásznak monentét, jeleit s megmondná, hogy a vemhesség melyik időszakában következik be az elvetés, vagyis a földelőtejek tisztogatást adna arról is, hogy mennyi és milyen mosléköt meg nyújt szénát s nem gyanakszik-e maga is egyéb körülményre.

Leggyorsabb dolog persze a moslékötéssel egy-két tehénnél felhívni s meggyőződni, hogy ezek nem vetnének-e el.

Egyébirtott azt a helyszínen állatorvos van. Miért nem fordul kérdéstevel ahhoz? A helyszínen az ősszel jelek és körülményeket látva, könnyebb a bajt konstánván mint így a távolban és látatlanban.

Különben a ragadós elvetésről bő adatokat talál az „Allatgyógyászat” című könyvben. vagy a „Köztelek” 1896. évi „Érvény”-ében, a 123-ik lapon. γ

Vetést pusztító rovarok. Felelet a 360. sz. kérdésre.) A beküldött buzavetésben azok a barna toka zárt álcák, melyek a buzai alján a takaró révét alatt találhatók, a hesszeni légy (*Cecidomya destructor*) azok a nyulánk halvány kukacok pedig a frit légy (*Oscinia friti*) álcái. Mindkettő meglehetősen mennyiségben fordul elő, de mégis nagyobb számban a frit légy álcája van képviselve.

Minél előbb legyen tessek kora tavaszsal csalogatást alkalmazni, olyformán, a mint azt a „Köztelek” f. évi november 21-iki számának 1680-ik lapján közöltük.

Mint ahogy azonban két különböző természetű kártevő keverve fordul elő, mindenki ellen külön kellene védekezni. A hesszeni légy ugyanis csak a buzavetést, a frit légy ellen inkább a zabot és árpát kedveli, de a mint a tapasztalat és a példa is igazolja, a buzavetést sem veti meg, hesszeni legyet csakis buzával, a frit legyet pedig zab vagy árpavetésnél kellene csalogtatni. E két különböző igény kielégítésére jövő évben kora tavasszal s kombinált csalogatást lehetne alkalmazni olyformán, hogy az infúziót több alkalommal a szőlőszőlőhöz mérten egy-két barázdányi fölött a táblán is, zabos, vagy árpás buzával tessék bevetni.

Ha azután az ilyen csalogatásokat meglehetősen bennök olyan álcákat talál, mint a mostaniak alácsajntja, akkor így igen sok álcát pusztít el és tessz a jövőre néve ártalmatlanná.

A frit légyre vonatkozólag bővebb felvilágosítást ad a „Köztelek” 1893. évi II. kötet 829. 830. és 831. lapjain foglalt közlemény. *Vellay Imre.*

Gazdasági perzentuáció.

Az imént lefolyt gazdasági kongresszus tárgyalásainak egyik pontja volt a gazdasági nyugdíj, rokkantsági díj stb. létesítése — és határozatképpen ki mondatott, hogy ezek biztosítására fizetendő díjak fele részben a gazdaságtekek által legyenek fedezendőek s leginkább a gazdasági perzentuációnak útján.

A gazdasági kamál általános óhaj, hogy a nyugdíjintézmény létre jöjjen — magasabb helyről is meg van a jó akarat, főképp Darányi földművelésügyi miniszter úgy jó indulatot tanúsít ezen ügyben, hogy esakugyan megvalósulhat ezen régi óhaj.

A fivettett eszme, hogy a nyugdíjintézményhez szükséges díjak a gazdasági perzentuációval nyerveken fedeztet — nagyon helyes — mert általa két nagy cél értnék el — először meg volna a mód azva a nyugdíjintézmény létesítéséhez és másodszor megvalósulna a gazdasági perzentuációval rendszer, a miből a hazai gazdaság részére nagy előny húramlan.

Feljegyzéseink tartom annak fejtegetését, hogy mennyiben függ össze a gazdasági perzentuációs rendszer a gazdaság felvirágzásával, a ki némilig ismeri a hazai gazdasági viszonyokat és objektive itélni tud — megvan annak igazságáról győződve — és csak egyrészt a gazdasági kár kielekésége, másrészt a birtokos osztály túlságos agodalomlansága lehet az oka, hogy eddig nem jött, a minek jönni kell, a mi jönni fog — egy jobb kor — a gazdasági rendszer perzentuációs időszaka.

Jelen cikkem célja a gazdasági szálótló mikénti meghatározás, vagyis a perzentuáció külön-külön minden körülmény közti definiálása és reményem, hogy leveletem egy gazdasági kár valamin a földbirtokos osztálynál tetszésre fog találni.

A gazdaság feladata és ezáltal a befektetett tőke lehető legnagyobb kamatoztatása; a gazdasági szálótló is attól legyen függővé

téve, hogy mennyire valószínűt meg ezen célt, vagyis nagyobb kamatoztatásnál legyen több, alacsonyabb kamatoztatásnál legyen kevesebb a progresszív arányban. De ezen módosr helyes gazdasági könyvvitelt tételez föl — a rendes könyvitel különben is elengedhemen kellette egy jól kezelt gazdaságnak, mivel es mutatja meg pontosan, hogy mennyi az évi tiszta jövedelem és hogy hány százeleket teszi ez ki a befektetett tőkének.

A gazdasági szálótló meghatározásának alapjául vesendő a befektetett tőke nagysága és ezután elv szálótló; és pedig számban kifejezve legyen a gazdasági perzentuáció a befektetett tőkét után elv tiszta jövedelemnek a tiszta szálótlója, mint a hányadik szálótlója a tiszta jövedelem a befektetett tőkének pl.

100,000 frt tőke = (T) első % = 1000 frt után legyen a perzentuáció = (P) = 1% = (K) = 10 frt.

100,000 frt tőke második % = 1000 frt után legyen a perzentuáció = 2% = 20 frt.

100,000 frt tőke harmadik % = 1000 frt után legyen a perzentuáció = 3% = 30 frt.

100,000 frt tőke negyedik % = 1000 frt után legyen a perzentuáció = 4% = 40 frt, tehát 100,000 frt tőke %nyi kamatozás, a mi egyenlő 4000 frt tiszta jövedelemmel, a perzentuáció = 100 frt.

Ezt algebrailag kifejezve lesz:

$$P = \frac{T}{100} \times \frac{1}{100} = \frac{T}{10000}$$

$$T = \frac{P}{1} \times 10000$$

$$Pn = \frac{T}{10000} (n-1)$$

$Pn = \frac{10000}{n}$ és így egy számtani haladványt kaptunk, melynek képlete szerint a perzentuáció = P mindenkor kiszámítható lesz. Ezen számtani haladvány első tagja = a = a befektetett tőke tisztezésével,

vagyis = $\frac{10000}{n}$; a különbség = az első taggal = $10-0$; a tagok száma = $n = a$ hányadik szálótló a tiszta jövedelem a befektetett tőkének, vagyis a kamattalbal = n.

Minden számtani haladványunk utolsó tagja = Z = a + (n-1) d. A mi haladványunkban az utolsó tag = Z = $\frac{10000}{n}$

$(K-1) \frac{T}{10000} = \frac{T}{10000} + \frac{KT-T}{10000} = \frac{KT}{10000}$

Minden számtani haladványok összege = $S = \left(\frac{a+Z}{2}\right) n$

A mi haladványunk összege, vagyis a perzentuáció = $P = \left[\frac{KT}{10000} + \frac{10000}{10000} \right] : 2$

$P = \left(\frac{KT}{10000} + 1 \right) : 2 = \frac{KT + 10000}{20000} = 2 = \left(\frac{K+1}{20000} \right) T = \frac{K+1}{20000} (K+K) T$

Vagyis szavakkban kifejezve a perzentuáció egyenlő, a befektetett tőke osztva 20,000-ral, ez szorozva a kamattal négyzetével és kamattal öszegevel. Például:

Kisbirtoknál:
20,000 frt tőke után 200 frt tiszta jövedelem = 1% kamatozásnál a P = 2 frt.
20,000 frt tőke után 400 frt tiszta jövedelem = 2% kamatozásnál a P = 6 frt.
20,000 frt tőke után 600 frt tiszta jövedelem = 3% kamatozásnál a P = 12 frt.
20,000 frt tőke után 800 frt tiszta jövedelem = 4% kamatozásnál a P = 20 frt.
20,000 frt tőke után 1000 frt tiszta jövedelem = 5% kamatozásnál a P = 30 frt.
20,000 frt tőke után 2000 frt tiszta jövedelem = 10% kamatozásnál a P = 110 frt.

Középbirtoknál:
200,000 frt tőke után 2000 frt tiszta jövedelem = 1% kamatozásnál a P = 20 frt.

200,000 frt tőke után 4000 frt tiszta jóvedelem = 2% kamatozásnál a $P = 60$ frt.
200,000 frt tőke után 30,000 frt tiszta jóvedelem = 10% kamatozásnál a $P = 1100$ frt.

Nagybírtoknál:

2,000,000 frt tőke után 20,000 frt tiszta jóvedelem = 1% kamatozásnál $P = 200$ frt.
2,000,000 frt tőke után 40,000 frt tiszta jóvedelem = 2% kamatozásnál $P = 600$ frt.
2,000,000 frt tőke után 200,000 frt tiszta jóvedelem = 10% kamatozásnál $P = 11,000$ frt.

A mint látjuk ezen képlet szerint a százalékos, — alapos könyvvitelt föltételezve, a melyik minden évben a befektetők tőkét és az ezután elért kamatozását precíze kimutatja — nagyon könnyen kiszámítható. A fenti analízist példakéül szemlélve, hogy milyen előnyös, ha a gazdasági minél nagyobb kamatozását kimutató képes, a gazdasáztire névze, mert aránylag sokkal nagyobb percentuációját, a földes ur névze, mert nagyobb lesz a megmaradt tiszta jóvedelme. Ha ezen gazdasági százalékos általánosan érvénybe lépne, meg vagyis róla győződve, hogy a gazdasági százalékos általánosságok jóvedelmességére nagyon fontosok.

Ha ezen most fejtegetett gazdasági százalékos rendszer alapszámjéét szemügyre vesszük, nem tagadhatja senki, hogy igazságos, a gazdasági kar ne kiesinyelje, hogy középnagy befektetői töke mellett, de alacsony kamatozásnál a percentuációs összeg eséklyé, hanem középföldes és bíve bizak! Törvényünk testi, lelki és észbeli tehetségünk megfizetésére a gazdasági feladataink (a befektetői tőke helyett legnagyobb kamatozásával) eleget tenni és az eredményt nem fog elmaradni. A bírtokosok és bárók no irigylejék ezen eséklyé és szegyet a gazdasági jelöltek, legyenek meggyőződve, hogy a percentuációs jelöltek által eszük saját érdeküket védik, hogy a rendes fizetésen fölül kifizetett százalékos, egyrészt a gazdasági fáradságos munkájának megérdemelt jutalma, másrészt a bírtokosok fölötti jótételmény, melyet sok elagzott, munkaképesen gazdasági, ezek övezgyek és árvalék közbönetel mondatának, mert a percentuációs által nyert összegetek (középnyug, rokantsági, övezgyi és árvalék ellátási díjak biztosításra kívánjuk fordítani, hogy nézetem szerint miké? az bátor lesznek egy későbbi ezikkben fejtegetni. *Juh! Miksa.*

*

Fenti ezikk alapszámjéét, hogy t. i. a percentuációs rendszer a nyugdíjbiztosítással kapcsolatos hozzák, helyesnek itélvén, a ezikket egész terjedelmében s változatlanul adjuk ugyan, de kijelöljük egyttal, hogy ezekik ur nézeteit több tekintetben nem osztjuk.

Ami a ezikkirő ur által ajánlott kulcsot illeti, az legelőbb levezetésnél fogva lehet érdekes, de túlságosan komplikáltak tartjuk és ennél sokkal egyszerűbb és igazságosabb kulcsokat ismerünk, melyek alapja méltányosabb. Minthogy azonban az osztálékrendszer még kellem elterjedte nincs, nagyon kívánatosnak tartanók, ha ezen *középköz közimény olyanok lennének szívesek hozzájárulni, akik a percentuációs rendszert a praxissal ismerik.* Mert sok bökkenője is van ám a rendszernek is. *Serk.*

A gyapjuaneuzejók.

Körülbelül egy esztendeje annak, hogy a gyapjuaneuzejók intézményét alapos megbeszélés tárgyává tettük és azt minden oldalról megvizsgálván, a gazdasági közérdekeibe ajánlottuk. Ma midőn az 1896-iki évben megtartott aukeuzejó adatai előttünk fekszenek, sajnosan azt vagyunk kenye-

lenek konstataálni, hogy a gazdasági közérdeke ajánlatának nem vette kellekőzősen figyelembe és ha jól vallánk, bárha szomorú elégtételrel is, hogy jótendőfésinél bejeltesitni, az a gyapjuaneuzejók majd-nem teljesjen a merkantilis érdekek szolgálatába lépni látnak. És ezen tény nem válik gazdasági dioséretre, a kiknek érdekében a gyapjuaneuzejók intézményét hoztunk létre, mert a hiba gazdaságban van, s hiába keresek az okokat más egyebtől, mint ott, a hol van.

Mert hát miben keresünk okát annak, hogy az életrő való intézmény, már eddig is nem tudott jól eredményeket felmutatni, a minőket attól méltán remélhetünk? Az intézmény vezetőit nem okolhatjuk, mert nem tagadhatjuk meg a vezető cégről elismerésünket a főtől, hogy az idén is minden tekintetben szabályszerűen járt. A kormány is és pedig egy a földművelés, mint a kereskedelmi miniszterek mindazon óhájainkat és kívánásainkat kétségesen teljesítették, melyeket mi most egy éve a gazdasági közérdekek érdekében kijelöltünk.

Hiába keresünk búnbakat másokban, mert a gazdasági közérdekek nem válnak ezen intézmény lassu megérősödésének. Nem tagadhatjuk, hogy halottunk ugyan a gazdasági közérdekek körébe egye panaszokat az intézmény ellen, de ezen panaszok egyike sem mutatkozott jogosultnak, az a intézmény vezetőitől a követelt felvilágosításokat megkapjuk.

Éljelműs a tekintetben azon körüljárni is, hogy az OMEGE és az intézmény vezetői között 1895. április 18-án köztött egyezmény megkötése óta az ezen intézmény 10. §-át a OMEGE számára fenntartott jogokat „gyetlen alkalommal sem kellett igénybe vennünk, s a mi több egyetlen formális panasz sem lett bejelentve. Ezen körülmények az intézmény előnyös voltát és azazokor korrek vezetőségét; minden bizonyítéknál világosabban szól azon tény, hogy mily nagy mérvben veszik az intéznye a kereskedők és hogy mennyire fokozódott 1895-ől 1896-ra ismét az illyórmán alakult forgalom. Az intézmény fejlődik és szövetkezik, de szemlélve elcsúsztat érdeki jelöltek: az agrárérdekek szolgálatába lép, a merkantilis érdekek szolgálatába lép. Ez azt nekünk tétlenül kell szemlélünk, mert megszűnik hatalmunk ott, a hol az egyetek nembánomása, vagy szűkbünelgőse lehetetlenné teszi úgy saját érdekük előmozdítását mint a közjórt való működését.

Éljelműs és óva figyelmeztetünk gazdasági kik egybőrtört a tekintetben: maguk is bírnak tapasztalattal, az *izsi szerződés hátrányos voltára*, melyek a gazdasági életünk egyik rákfenéje, a legutrabt uszárának egyik válfája, mely annál gonoszabb, mert a törvény ellene védelmet nem nyújt, nem nyulhat. E téren csak önmagunk védekezhetünk.

Éljelműs egy tapasztalatai ismét azt mutatják, hogy fáradságosnak eséklyé kivétel, nem vezetett az óhajott eredményre. Felvilágosításaink, kérelmeink, sürgetéseink dacára az ország nagy uradalmainak gyapjuj, a helyett, hogy az aukeuzejó nyílt piacgati keresésk volna, szerződés által kéz azit kereskedők kezébe került, melyen igazt értékük alult. Hogy mennyire mélyen, aztték egyes esetekben éppen az aukeuzejó hozták napvilágra, midőn a verő kereskedő az aukeuzejó után értékesítette a gyapjuj.

Tapasztalunk olyan eseteket, hogy kereskedők illyórmán 20—30 frtot, sok többet is nyertek mászántin, azaz egy urasági gyapjujtelődel, mint az egy frtint hasznolt élvő, melyet használtlvőzve pedig a gazdasági közérdekek körébe egy panaszokat az intézmény ellen, de ezen panaszok egyike sem mutatkozott jogosultnak, az a intézmény vezetőitől a követelt felvilágosításokat megkapjuk.

az 1895. ézsi és az 1896-iki nyári árak között. Nem, ezen hasznélvezet egy vagy gondatlanul eldobott vagy pazarlókészséggel visszatartott aukeuzejó jelöltek tőbbit.

Ezen tapasztalatok gondolkodóba ejtenek a fölött, vajjon sikerül-e valaha gazdasági célra eljárásk hátrányos voltáról meggyőzni és a hitel ezen uszoraforgójának visszatartására bírn. E ma inkább állana érdekében, mint valaha. A külföldről szilárd jelentések érkeznek gyapjuj itélőleg; a nyári itélznye képest a fésús és hasonló fajduj gyapjuj máris 10% al, a magyar finomságú merinó gyapjuj még tetemesen drágábbak és szembe állítva a fokozódó szükségletet finom gyapjujban a eséklyő nézetléssel, ezen fájának előrelátótlag további nagy áremelkedésre van kilátás. Ezen további emelkedés piacunkon a jövő nyári aukeuzejó fog kifejezést nyerni, de részessül benne valószínűleg ismét csak a kereskedővilág fog, mert a gazdasági közérdekek, — a mint azt napról-napra sajnálattal tapasztaljuk — ismét csak elodagotja szerződése után red való jussát — egy tál leneséért.

VEGYESEK.

Mai számuuk tartalma:

Az OMEGE felhívása. — 1896. november havában biznietelt alapítváruk üzenete és évjárduj nyugtáása. — Gyűjtés a Bereczki emlékre. — Szőfészeti és borszási szakosztály ülése. 1740	Olád
Olcsák marhása. — Budapesti gazdasági kongresszus. — 1741	
Gazdasági percentuációs. <i>Juh! Miksa.</i> — 1742	
Gyapjuaneuzejók. — 1750	
Tarcsa. Hortobágyi képek. <i>Bárony István.</i> — 1740	

Névtelenréselt.

A takarmányneuek müttárgyászok. <i>Vimner Lajos.</i> — 1748	
— — — — — Eredvény kiáltás. — 1749	
Magyar kir. Állami Itélzészintészetek és a gőzőllő mi. kr. koronarudalmon oszarnok. — 1744	
Külföldi teözgazdasági kiáltók. — 1746	

Állattenyésztés.

Javaslata a magyarországi luxuslovak értékesítésének kérdésében. — 1747	
— — — — — Irodalom. — 1748	
II. magyar gazdasági kongresszus. — 1748	
Levelezés. — 1748	

Vegyesek. — 1760	
Kereskedelem, tésze. — 1763	
Budapesti gabonázásze. — Vésőmagrak. — Müttárgyak. — Horemagk plomboxás. — Szesszintészet. — Élménytelles budapesti helyszínek. — Budapesti takarmányvásár. — Állattenyésztés: Gazdasági és tenyészmárvahász. — Budapesti állattenyésztési kongresszus. — Budapesti törvény. — Közbányi szétválasztás. — Budapesti szőrnárvahász. — Ingatlanok árverése (20000 frt beszerésen fölül). — 1764	
Szerkesztői ézetek. — 1764	

Csámadományok. Ö folsége a király megengedte, hogy dr. Kosovay Sándor osztálytanácsos saját kérelmére állandó nyugalmra helyezessék s neki ez alkalomból, a közérdekel tőren szerzett érdemei elismerésül, miniszteri tanácsosi címét díjmentesen adományozta.

Halalozás. *Sünergy János*, nyugalmazott veszpreni püspökségi tisztartó, meghalt Sümegen.

Új földművelésügyi államtörvény. *Beő Albert* államtitkárj ezimmet és jellegelő felhatalmazást nyújtott tanácsos országos főnökmester, beada állásáról, a Budapesti ömönádsít, melyet a miniszter elfogadott; helyébe *Nemeskéri Kiss Pál* zölymgyógygy főispánt és nagybírtokost nevezik ki államtitkárrá. Az új államtörvény életrajzi adatait a következőkben ismertetjük: *Nemeskéri Kiss Pál* 1856-ban St.-Angoban, Franciaországban született. Édes atya *Nemeskéri Kiss Miklós* keresztes, egykori ömögény. Középiskolát és jogtudományait Franciaországban végezte; 24

alapon nyugszik s ha a tervezet alapján realizáltak, óriási kihatással lesz a Kisparosok sorsára és anyagi haladására. Igen órvendésnek tartjuk, hogy a kisparosok hiteligénye — az állam nagymérvű anyagi támogatásával — így jó megoldást nyer a közel jövőben, de szükségesnek tartjuk a mezőgazdasági hiteligénynek ugyanily alapon való szervezését, aminek a kormány hozzájárulását követeljük.

A lokomoktató és cséplőgépezetek tanfolyama az állami ipariskolánál (Budapest, VIII. ker. Népszínház-utca 8.) január hó 2-án nyílik meg s április hó 10-ig tart. Ez a tanfolyam a gézmunka (lokomobil) és a különböző cséplőgépek szerkezete és kezelése fog tanítani. Tanulók felvételnek a 18 életévét betöltött, írni és olvasni tudó önálló lakatosok, kovácások s a különböző gépgyárak főbb munkásai, továbbá gazdasági, birtokosok, géptulajdonosok. A belépők erkölcsi bizonyítványt tartsanak előmutatni, a nem önálló munkások ezenkívül, ha munkában állanak, a munkaadótól kiállítandó munkabizonyítványt, ha nem állanak munkában, a munkaadójuk nyilatkozatát kell benyújtani. A tandíj 5 frt, a tananyagot és a beiratkozás alkalmával kell fizetni. A beiratkozás ez év december 15-től január 2-ig tartatnak az intézet helyiségében (Budapest, VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz.) Vidékiek a tandíj beiktatása mellett levélben is beiratkozhatnak. A vidékről jövő tanulók jan. 2-ig nem szükséges személyesen megjelenni az intézetben.

Burgonyának mérsékelt díj mellett való szállítása inaseg vidékre. Árva vármegyében az ideai burgonyatermes a sok esőzés miatt oly nagy kárt szenvedett, hogy a rendelkezésre álló burgonyakészlet előrelátatlanul a legzökkenő szükséglete fedezésére sem lesz elegendős, míg a tartózkodó tartományok helyett a nagymérvű burgonyahiány következtében a telen inség fog beállni. Erre való tekintettel megengedte báró Dániel Ernő kereskedelmiügyi miniszter, miszerint az élelmiszeri és mezőgazdasági szakszervezetekben való feldolgozás céljából a sz. kir. államvadászatok bármelyik részére a mezőgazdasági rendelt burgonya december hó 1-étől vissza-vonásig, legkésőbb azonban hó 15-étől április hó végéig 100 kg. és 1 kilométerenkint 0'15 krajczaron mérsékelt egységért, 100 kg.-kért 3 kr. kezelési díj és a szállítási adó alapján szállíttassék. Visszafelecsök megakadályoztatás céljából ez a kedvezmény csak Árva vármegye közigazgatási bizottsága részéről esetről-esetre kiállítandó igazolványok alapján és bizonyos határozott mennyiség után vehető igénybe.

Tarifamérés-kelés az orosz gabonáértételek. A magyar gazdákak nagyon közérdekű hírt közöl a P. H. E. P. lap szerint ugyanis a béri kereskedelmi kamarák kezdeményezésére a kereskedelmiügyi miniszter e hónap 16-ára Bécsbe értekezlet hívott egybe, melyen a lembergi, krakkói, brodyi és sernovicei kereskedelmi kamarák képviselői és a gócsországi mezőgazdasági egyesület, a podwolecsai kereskedelmi csarnok és a bukovinai gazdasági egyesület megbízottjai, hogy egyes közvetítő és viszonylagos gabona transzito tarifáknak mérsékelté fogja vita tárgyává tenni. Az osztrák kereskedelmiügyi miniszternek az az intékje valószínűleg elődjáró értekezlete lesz a kiegyezés tárgyalásoknak. Az osztrák kormánykann ugyanis sikerült az eddigi kiegyezési tárgyalások folyamán kiküldeni a magyar kormánytól, hogy egyes közvetítő és viszonylagosokban, fogja a galicziai vonalokon, magánkann tartásá fónn a tarifaképzés jogát. Ez a kedvezmény, mely a magyar mezőgazdaságok érzékenyen károsítja, az orosz gabonának szót s most a szövetséges osztrák kormány azon fog tanácsozni, hogy a közös

vámterületen miképpen pártfogolja legfeljelmesebb konkurensainknek Oroszországban gabonáját. És az ellen már ma szót sem emelhet kormányzatunk, mert éppen a magyar kormány szentesítette bejegyezésével, ezt az ellenünk irányuló tendenciát. Eddig nevezett volt közleménye. A magunk részéről ami meggyőződésünknek tartozunk kifejezési adni, hogy az osztrák kormány ezen eljárása, merőben ellenkezik a kiegyezés szellemével egyben a magyar mezőgazdaság megmentésére irányul, mert nem csak az osztrák piacokon segíti elő legfeljelmesebb versenytársunknak pozícióját s nehezíti meg terményünk értékesítését, de a transzitariáfának mérséklésével lehetővé teszi az orosz termékek olcsó bevitelét Németországba és Svájcba is, a mi a magyar gabona kiszorítását jelenti az ottani piaconról. Ezért szükséges, hogy a magyar kormány e terv ellen a legelősebben tiltakozzék s a köténdű ügy kiegyezésben annak megállítására törekedjék.

Kartelmalmok egyesületi mozgalma. A budapesti kartelmalmok a vidéki malmok között megindult egyesületi mozgalmakat előbbi egyben a sz. kir. birtokosok egy-ésületüket felrisztitodók szintén egy-ésületüket mozgalmat indítottak meg, a melynek célja a budapesti kartelmalmokat a vidéki malmokkal egy egyesületbe öszoehozni. Ugy látszik, hogy a kényszerhelyzet, a melybe a budapesti kartelmalmok jutottak, egyre voluk is elismerteti a vidéki malmok iránti létező megvetést, sőt jelentőséget is. Ez a jelentőség logikailag abban nyilatkozik meg, hogy a vidéki malmok mindinkább elhódítják a budapesti kartelmalmok tulajdostól, a mennyiben sokkal olcsóbban fogadják előállítani terményeiket, különösen akkor, ha az érleli engedély rendelkezésével a budapesti malmoktól megvonatik a vidéki malmokhoz való transzitariáfák. Ezen a helyen a kartelmalmok szövetségének megerősítéséhez esztalokozással hozzájárulának és így a megújodás kísérlete a legnagyobb valószínűséggel dugába dől. A vidéki malmok, a melynek mások az érdekei, mások feladatai és bizalomtók a jövőre, tömörüljenek az érleli érdekesség, kizárólag saját érdekeikre való védelemre.

A jelzálógforgalmi iroda. Az élelmiszer legkülönbözött fajtajával találkoznak napról-napra még oly téren is, a melyen az élelmiszer érvényesülésénél csakugyan a közönség nagy gyámoltalanságira kell az illetőknek számítani. Az élelmiszernek a telen való megvásárlásánál a közönség betűjük a különböző jelzálógforgalmi iródák, a melyek kiterjedt reklámmal egyeznek a jelzálónittele szoruló közönséget magukhoz édesgetni s közvetítéssel a jelzálóghielit megdrágítani. Szerencsére a jelzálóghielit szervezése ma nap már annyira egyszerű, és köztudomású, hogy a közönségnek a telen való megvásárlásánál a közönség a mely az ilyen hirdetésekkel felül; és saját kárára drágítja meg hitelét. Ha a birtok jelzálóg képes, akkor bármely jelzálóghielit készséggel folyósítja a kölcsönt, ha pedig nem hitelképes, akkor a jelzálóghielit iroda körvételése sem segít. A jelzálóghielit fel, vagy közönségnek a telen való megvásárlásánál a közönség minden jelzálóghielitnek a megfektet a véleményével szöglő; sőt utatással is arra nézve, hogy a jelzálóghielit felvételét esetlegesen gátó akadályok miképp hirtándók elő.

Az idegen buza piacainkon. Az érleli engedélynek a megsztorítása után azt hittük, hogy az idegen gabona behozatala jelentéktelen módon csökkent fogja. A tengeren felül állomáskann rendkívül közértekelte, melynek eredménye azonban malmainkat nem remél arányban lendítette fel s így malmaink is nagy arányú lisztivelteknél örvendhetnek. A lisztivelteknél ezen nem remél emelkedésnek tudható be, hogy dacára az érleli engedély

megsztorításának mégis oly jelentékeny mennyiségű idegen buza jó piacainkra. Örvendétes jelentőség azonban a közönségnek az érleli engedély megsztorításával a román és orosz buza teljesen kiszorítják piacainkrol és a kereslet csakis a szerb buza felé irányul; a mi annak tulajdonitató, hogy Szerbiaiban szemben nem-ként a buzávam 75 kr. Oroszország és Romániaiban szemben 1 frt 50 arányban a behozataltól kevesebb, hogy ha a f. évben Szerbiából behozott 600,000 mm. buza nem élvénöz az érleli engedély kedvezményét és a 75 arány kr vámmal terhelten jönne be piacainkra, akkor a magyar buza piacára még a mainál is sokkalta magasabb volna. A folyó év tapasztalata még inkább megerősíti az osztrák álláspontját, hogy az érleli engedély kedvezménye teljesen eltérődött.

A gazdák budapesti tejelegyesületének közgyűlése. A minap tartotta meg a gazdák budapesti tejelegyesületi rendes év közgyűlését. Az igazgatószék jelentése szerint a tejelegyület eredménye úgy a tejelegyesítésére vonatkozólag, mint erkölcsi tekintetben is kiegyezéses. A minap a közgyűlés előlányát összesen 2,801,668 litort szűllítoták meg. Az egyesület a tagokkann összesen 236,950 főt 10 krajczár fizetelt ki, a mi átlagban 8-9 krajczárnak felel meg. Az ezredéves országos kiállításra az egyesület a millenniumi nagy érmet nyerte. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és a számvizsgálók együttes jelentését a felmentésről megadta. Végül a régi tisztéket újból megválasztották.

Gyümölestenyésztési jutalmidjak. A Magyar Földheltintézet a hazai gyümölestenyésztést a közési fásiskálk után előmozdítani óhajtván, az 1892. évtől kezdve 1902. évig minden évben 500 forintos, azaz 500 gyümölestenyésztési jutalmidjat, összesen tehát 2500 forintot jutalmidjat, úgy is közési tanitók jutalmazására, a kik közési fásiskálk kezelve, a gyümölestenyésztési terekn szembetűnő sikert tudnak felmutatni. Eme jutalmidjakat egy bizottság előterjesztése, illetve javaslata alapján a földműveltségi miniszternek a közési tanitók, a bizottság elnöke, Károlyi Ferencz miniszteri osztályánakon küldetett el napokban tartotta meg a földműveltségi miniszterturban értekezletét, a melyben az Osz. Magyar Gazdasági Egyesület részéről báró Liphay Béla és Forster Géza egyesületi tagok, a Körteszeti Egyesület részéről pedig Fekete József egyesületi tagok jelen voltak és Forster miniszternek voltak tervek. A pályadíjak szűtsötésára iránt egyhangu határozat hozottat, a mely a jutalmidk adományozása végett a miniszter elé terjesztetik.

Jégtörő vasuti komp a Balkán tavon. Az épülő szibériai vasutat Irkutsk városánál a föld legnagyobb édes vizu tava a Balkán-tavon a nyáron csak 74 km. mély, a 16-100 km. között váltakozik — két szakasza osztja. Jóllehet, hogy a déli irányban a tónak egy vasuti vonallal való megkerülés terve van vége, mégis a vasuti forgalomnak lebonyolítására céljából a tavon való átszállításra előszörben gózkomp-benrendezés terveznék. E kompok ugynevezett jégtörő gózkompok lesznek 74 km. mély selyével telen is remélők a forgalmat fenntartatni. Ugyanis a Balkán-tavon figyelemmel kellett lenni arra is, hogy azon tét idején a jég gyakran 68-100 cm. vastagságú is ér el és vibarok alkalmával jégtörődások is keltekeznek. Így kompok Amerikában beváltak. E komp szerkezete a következőképpen fogja lenni. A jég felületén, melyen a komp eleje a jéggel felszúrva, azt letérődél és ezáltal a továbbhaladásra magánkat utat nyit. A tervevet komp átkeles berendezésének költsége mintegy 5 millió forintra fog rugni. Ezt olvasva önkénytele-

darab 70-130 krajczárj, fejezköpesa 100 darab 20-60, keltköpesa 100 db 60-120, viróköpesa 100 db 30-80, fűszes saláta 100 db 10-20, saláta 100 db — burg. beföldi 1 1/2-2, külföldi — feketé retek 100 db 70-120, — fehérek retek 100 csomó — Ugorka s. való húsgörög 100 db — ugorka savanyú 100 db — zöldséppirika 100 db 10-50, 15k 100 db 50-80, paradicsom 1 kg. 40-200, zöldbab 1 lb. 1-2, zöldborsó 1 kg. — zöldborsó beföldi 1. — krig. Zöldiengörög 100 caé 80-100krig.

Felhozott az viadárterti piacra a szokott közegébkéi árak kb. 1500 q, ztyag és helyb. árusok által 1000 vasp., — fűszes minőség 100 q vasp. 2-3, A forgalom élénk. Arak a következők: Burgonya 1 zsak 60-120, új 100-130, fejezköpesa 100 db 20-60, keltköpesa 100 db 60-120, viróköpesa 100 db 60-100, paradicsom 100 db 1 puttony 50-65, fűszes saláta 100 db 70-80, 100 db saláta 100 db — ugorka savanyújának való kocsin 100 db — ugorka savanyú 100 db — zöldséppirika 100 db 10-60, zöldbab hüvelyes 1 kg. — 1 zsak 100-50 zöldborsó hűjás 1 kg. — zöldborsó fűjett 1 liter — krig.

A Honyvadi-terti piacra felhozott kocsin 360 q, ztyagörököt — kb. q helyb. árusoktól kb. 160 q, csiz. 600 q; élénk forgalom mellett a következők árak megvették: burgonya 1 zsak 70-110, 1 1/2-2, vasp. köpesa 100 db 300-400, viróköpesa 100 db —, keltköpesa 100 db 60-130, paradicsom 100 db —, 1 puttony 50-60, fejezköpesa 100 db —, keltköpesa 100 db —, ugorka sav. való 100 db — savanyított 100 db 110-130, zöldséppirika 100 db 8-30, zöldbab hüvelyes 1 kg. — zöldbab hüvelyes zsak 60-70, zöldborsó hűjás 1 kg. —, zöldborsó fűjett 1 liter — krig.

Gyűlölköd. Hozott a Ferenc-József-terti piacra vaspalán kb. 1500 fajta kb. 100 csomó — q, helyb. árusok által kb. 400 q, fűszes kb. 1600 q vasp. gyűlölköd. A vásár élénk volt. Nagyon árak a fajalmak 1 q 1400-3000, köz. az 1 q 600-1400, fajtaköre 1 q —, közönséges körte 1 q 800-1600, kók. dió 1 q 1700-2800, szilva sz. 100 db 10-20, fűszes 40 q vasp. szilva aszalt 1 q füge 1 kg. 19-17, mazsoly 1 q 2400-4000, gesztenye beföldi q 900-6000, gesztenye olasz 1 q 1100-3000, ciztróm 1 lida 250-300, máj barack 100 db —, szőlőközség 1 kg. 3600-3400, szőlő köcsme 1 kg. —, krig. dymne görög nagy 100 db —, dymne görög kisiny 1 1/2 db sárg. faj 100 db —, dymne sárga köz. 100 db —, dymne sárga köz. 100 db —, dymne sárga köz. 1 db —, szőlő közönséges 1 kg. 40-80 krajczárj.

A viadárterti piacra felhozott a szokott közegébkéi vasp. kb. 10 q kocsin 30 q, helyb. árusok által kb. 30 q, fűszes kb. 40 q vasp. gyűlölköd. A forgalom élénk. Arak a következők: Fajalmak 100 db —, 1 kg. 25-40, 1 db 2-4, közönséges alma 100 db —, köz. az 100 db 1/2-2, köz. alma 1 pat. —, körte, fajt 100 db —, körte fajt 100 db —, körte fajt 100 db 3-8, barack 100 db 3-6, szőlő köcsme 1 kg. 60-80, szőlő köz. 1 db —, dymne görög, nagy 100 db —, dymne görög, kisiny 1 1/2 db —, dymne sárga köz. 100 db —, dymne sárga köz. 1 db —, dymne sárga köz. 1 db —, dymne sárga köz. 1 db —, szőlő közönséges 1 kg. 40-80 krajczárj.

A Honyvadi-terti piacra felhozott a szokott közegébkéi vasp. 6 q, kocsin 5 q, helyb. árusok által kb. 30 q, fűszes kb. 40 q vasp. gyűlölköd. Kézp. forgalom mellett árak a következők: fajalmak 100 db —, 1 kg. 25-40, 1 db 2-4, köz. alma 100 db —, köz. az 100 db 1/2-2, köz. alma 1 pat. —, körte, fajt 100 db —, körte fajt 100 db —, körte fajt 100 db 40-60, körte fajt 3-8, barack 100 db 3-6, szőlő köcsme 1 kg. 60-80, szőlő köz. 1 db —, dymne görög, nagy 100 db —, dymne görög, kisiny 1 1/2 db —, dymne sárga köz. 100 db —, dymne sárga köz. 1 db —, dymne sárga köz. 1 db —, dymne sárga köz. 1 db —, szőlő közönséges 1 kg. —, kr. —

Budapesti takarmányvásár (X. kerület Mester-utca, 1896. december 4.). A székfűző-üzemeltetői igazgatóság jelentése a „Kistelek” részére. Felhozott a szokott közegébkéi 195 szekér rüti széná 188 szekér mbar, 40 szekér szuszalma, 38 szekér olaszalma, 2 szekér takarmányváza, 2 szekér tengeriszekér 20 szekér egyéb takarmány (óberi, lucerna, zabotölgy, káposzta stb.), 700 szekér 1/2 f. forgalom élénk. Arak q-ként a következők: rüti széná 240-300, mbar új 226-276, szuszalma 180-180, olaszalma 126-130, egyéb takarmány —, tengeriszekér 240-130 lucerna 200-280 sárny 200-245, szamacszeke 200-268 széná 216, új —, zabotölgyök 240-265. Összes kocsimárk 603 vagy 4509 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészméhvásár, 1896 decz. 30 éján. (A Budapesti gazdasági és tenyészméhvásár igazgatóság jelentése a „Kistelek” részére.) Felhozott: 206 drb. ugymint: jármos okor olaszminőségű — db, közép 12 db, alarendelt — drb. Főjstelen:

fehler 8 drb, tarka 163 drb, bonyhárd 87 drb, tarka okor — drb, tenyészika 1 drb, fehérl hízalmi való 100 db, zörs — db, jármósvány 100 db, hízalmi való 100 db —

A fejostel-héhvásáron a csokélyi kínálattal szemben erős forgalom jelentetett. A kisbab gondák 10-20 db közötti szárazon, 10-15 db közötti nedven. Ott a gazdasági marhahúsvásár egy kevés alarendelt okort hoztak. Az okorok messz hiányában megvették, 10-15 db közötti szárazon, 10-15 db közötti nedven. Az egyes venök közt említhetők: Sr. Pálfr. O. sr. R. Löwy Mr. Tévény 18, Goldmann Mr. R. Csaba 7, Niescherzhorn J. Fronczek 18, Goldmann Tissa K. Mán P.-Pakai 30, Borenkay L. 75 beiktóti való okor.

Követelek árak megvették: Elsőrendű jármos okor 30-40 forintig, középminőségű jármos okor alarendelt minőségű jármos okor —, hízalmi való —, forinjt páronként Jármósvány —, jármósvány jármos okor 25-60, tarka okor 10-15 —, frug páronként, Főjstelenekét ké pedig: Fehérzserű ténnyen 88-90 —, tarka, kevert származású ténnyen 70-140, bonyhárdi ténnyen 110-120 frug, bika — frug páronként.

Budapesti vágómarhavasár, 1896. december hó 3-án. (A Budapesti községi és marhatermelési igazgatóság jelentése a „Kistelek” részére.) Felhozott: 800 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 804 drb magyar és tarka okor, 540 drb magyar és tarka ténny, 1461 drb magyar és tarka okor, 25-60, tarka okor 10-15, szerial ténny, 63 drb bika és 61 drb bika —

Minőség szerint: 177 drb elsőrendű hízott bika, 3781 drb középminőségű bika és 378 drb alarendelt minőségű bika — db alarendelt min. — db középminőségű bika és — db alarendelt min. —

A mai megvételre vonatkozó hangulat mellett továbbra is a vásár forgalmának nagy befolyással volt azon körülmény, hogy idegen a vidéki kereskedők kevesen jöttek el. Az irak 1-2 frtal csökkentek.

Követelek árak megvették: Hízott magyar és tarka okor jobb minőségű 28-30,00, kivételesen 32-37, hízott magyar és tarka okor középmin. 28-37, —, alarendelt minőségű magyar és tarka okor jobb minőségű magyar ténny 28-29 — fr, kivételesen tarka ténny —, magyar ténny középmin. 21-28, —, tarka ténny —, szerial bika jóval minőségű 28-29,50, kivételesen —, szerial bika középminőségű 18-24 —, szerial bika alarendelt minőségű 18-24, szerial bika 20-28 —, szerial bika jóval minőségű 16-20-18, —, szerial bika — frug mértékűen alarendelt minőségű 16-20, —

Budapesti lovasár, Budapest, 1896. decz. 3. A Budapesti igazgatóság jelentése a „Kistelek” részére.)

A vásár emelkedett felhajtás mellett élénk volt. Felhozott: ének. 724 drb. Elsőoszt. 206 drb jobb minőségű lovakkól hízás 36 db, eladatot 10 db hízott minőségű kocsin (júker stb.) 60 db, eladatot 25 db 40-150 frtal, köz. az 100 db (hím) 45 db, eladatot 15 db 83-160 frtal, igaz kocsin (nehéz nyugati faj) 25 db, eladatot 6 drb 40-100 frtal, eladatot 6 db, eladatot 6 db, eladatot 6 db, közép minőségű lovakkól: nehezebb félék (fuváros lo stb.) 120 db, eladatot 33 db 60-115 frtal, könnyebb félék (paraszti stb.) 150 db, eladatot 66 db, 35-65 frtal; alarendelt minőségű lovakkól 283 db, eladatot 124 db, 8-18 frtal. Bécsi vágóra vásároltatott 100 db, az állatok és tulajdonosok részére vásároltatott 16 db, az állatok és tulajdonosok részére 16 db lofogalattal — darab, ragályos betegségre gyanús lo lofogalattal — db, takonykór miatt megvételre kitévelet — db.

Kbányasi sertésvásár 1896. decz. 4. (Első megvétel a székfűző-üzemeltetői igazgatóság jelentése a „Kistelek” részére.) Az üzlet nagy. Heti átlagok: Magyar vasp. 200-280 fr, hízott sz. 200-280 fr, v. köz. nehézes — kr, öreg 800 kgontul — kr, vidéki sertés kocsiny — krajczár. Szere 62-64.80 kr. Rómán sz. 100-120 kr. Főjsteleni k. 100-120 kr. Szerialis nyos és 4/9-ös minőségű szokások. Elsőrendű Tengeri új 450 —, fr, árs 5 — fr. Kbányán sz. Hét. Állomány: nov. hó 27. maradt 6757 drb. 100 db beföldi —, 100 db —, 100 db —, 100 db, Rómánból — darab, egyéb állományok — db. Összesen 6439 db. F 5 s s s e g — db. Állomány és felhajtás egyv. frtal. Elküldött budapesti főpattányok (I-X. kerület) 1547 darab, beföldre épít körtényekére 314 db, Bécsebe 14 db. Csokélyi 200 db, Mórre 200 db, Szécsényre 200 db, Ausztriába 638 db, Német birodalomra 600 db, egyéb országokra — drb. A szopyadományban feladottakot. 71 drb, összesen 2604 drb. Maradt állomány 6757 drb. A vésár-üzemeltetésben 1896 dr. maradt állomány 4117 drb és pedig — drb szerb és — drb román. Az egészségügyi szemlélt. jan. 1-ől meg 198 db a fogyasztási elő kivonott és technikai ezokra feladottakot.

Budapesti szarvmarhavasár, Decz. hó 5-án A székfűző-üzemeltetői és marhatermelési igazgatóság jelentése —

Felhozott: 261 drb beföldi, — drb gallician, — drb tülvi, 86 drb növendék élő borjú, — drb élő bárány; 62 drb beföldi, 112 db gallician, 23 drb élő

roll, 66 drb bécsi, — drb növendék borjú, 62 drb élőt bárány, — db élő kecske.

A borjúsáv élénk volt.

Arak a következők: Élő borjúk: beföldi — — frig, kivételesen — frig; dönvedék borjú, 34-44 — frig, kivételesen 45 frig; ugymint, növendék borjú — frig, kivételesen — frig; bécsi borjú, 34-44 — frig, kivételesen — frig; beföldi élőt tülvi 54-62 frig, Gallician borjú beföldi élőt tülvi 54-62 frig, Osztrák galocia 50-58 frig, növendék borjú 38-40 frig; dönvedék bárány — frig, bécsi 68-69 frig; ugymint élő bárány — frig; forinjt páronként, élő kecske — — frig páronként, kivételesen — frig.

Ingatlanok árverésai (20000 forint becseréltetés féll).

(Kivonat a hírtelenos lapból.)

Decz. 12	Szombathelyi a tsvh-ha Felset	28126
kr. vszák	Okos	
Decz. 15	K.-Szt.-Mártoni a tsvh-ha Jalsovicsék 144682	
kr. jbróság	Okos	Dániel
Decz. 16	Kecskeméti tsvh-ha Kovács	21900
kr. vszák	Okos	Balog
Decz. 19	Ny.-Szeredai a tsvh-ha Zeyk	31930
kr. jbróság	Okos	Gábor
Decz. 21	Nagyváradai a tsvh-ha Balogh	42482
kr. vszák	Okos	Boldizsárné
Decz. 22	Debreceni a tsvh-ha Baracsi	32056
kr. vszák	Okos	Zygyó
Decz. 29	Bpesti kr. atsvh-ha Huber	80000
Börényvási	Okos	Pal
Decz. 29	Börényvási a tsvh-ha Okonay	71787
kr. vszák	Okos	István
97. Jan. 15	Bpesti kr. atsvh-ha Deutch	327987
törvényesek	Okos	Isidor és neje
Jan. 28	Kecskeméti a tsvh-ha Nagy	24000
kr. vszák	Okos	Balázs
10. Jan. 10	Ujvárdai a tsvh-ha Mihályovics	23600
törvényesek	Okos	Stein Mária
20. Jan. 27	Budapesti a tsvh-ha Kias	261898
kr. vszák	Okos	Andor

Szerkesztői üzenetek.

W. K. Pa-Kés. A beküldött rovarok a gabona-futrinka (Zabrus gibbosus) átész. E rovar beható ismeretű a az ország minden részén. A „Kistelek” 1893. évi II. kötet 694. és 1894. évi II. kötet 1748. lapján jelent meg.

Az Orsz. magyar gazd. egyesület tulajdona

Lapelgelyő-bizottság: Graf Desseffy Andor, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Gálóczy Károly, dr. Hagara Viktor, — Fűszeskeres és kiadó: Földes Ferenc, Forster Géza és O. G. E. igazgatója — Felső-fő szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Józsefszky Pál.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat

Gőzcseptőink

a tökéletesest legmagasabb fokú általak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdaságiok szükség

Összes 200 gazdasági gépet gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szabványos felvitelűvel áll dímentesen szolgálatunk.

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hoz zánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Czím:

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat

BUDAPESTEN

Czímre ügyelni tessék!

A karácsonyi ünnepek

alkalmából lapunkból mint minden évben, ugy ez évben is
26,000 példány mutatványszámot

küldünk szét, igen kedvező alkalom nyílik tehát, hogy a gazdaközönség szükségletét és eladó
 tárgyait lapunk útján gazdtársai tudomására juttassa.

A hirdetés okvetlen eredményes:

tenyészállatok,
 lovak, ökrök és egyéb haszonállatok,
 használt gépek és eszközök, hordók,
 takarmány-készletek, vetőmagvak,

kerti termények,
 szőlővessző,
 bármiféle czikk vagy eszköz eladása és
 vételénél.

Földbirtok el- és bérbeadása, vétele

minden közvetítési díj nélkül eszközölhető a

„KÖZTELEK“ hirdetéseivel.

Felhívjuk tehát a t. gazdaközönséget, hogy az üzleti előnyt, amelyet lapunk karácsonyi
 számának olcsó hirdetési rovata nyújt, használja fel saját előnyére s a hol lehet, kimélje meg
 a mindig mérlegdrága közvetítést.

Tanuljunk e téren is a külföldi gazdaktól.

A hirdetési árakra vonatkozó felvilágosítással szivesen szolgál a kiadóhivatal.

Hazafias tisztelettel a „KÖZTELEK“ kiadóhivatala.

Fairbanks mérlegek

a legtekélyesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek rendszeriek, tofónlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-
 nel fogva ugy házámban, mint a külföldön a legelső díjat
 nyert, legkitűnőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák-

és raktári mérlegeinket

ezészerű és a czélnak megfelelő szerkezetüknel fogva külön-
 nösen a **gazdák, gazdaságok és uradalmak**
 részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban,
 melyek súlyokkal számított jobb ki-
 viteli **tizedes**
 mérlegek áráinál
 nem magasabbak,
 a hitelesítés, eszo-
 magolás és loco
 vasatra való fel-
 adás költségét már
 befoglaljatnak. —
 Gazdasági egyesületi
 tagok árkezdvevény-
 ben részesülnek.
 Gyártásunk állami

felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrásy-ut 12, címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk részéről.

FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPGYÁR részvény-társaság,
 BUDAPEST, Andrásy-ut 14. Gyár: Külső-váczli ut 156.

Takarmányozó-kamrák

teljes berendezését, járgány
 vagy gőzhajtásra, elvállal-
 ják és legolcsóbb költség-
 véssel valamint tervrajzzal
 díjmentesen szolgáltatnak:

UMRATH ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST,

Váczli-kört 60. szám.

Nagy választéku árjegyzék szecska- és repavógó-
 gépek, daralók, egyes- és kettős-malomjáratok, takarmány-
 füllesztők, olajpogácsatorók, kukoriczamorzsolók és az

összes gazdasági gépekről

kívánatra ingyen és bérmentve.

Különlegesség: Teljes gőz-
 cséplőgarnitúrák és Compound-gőz-
 mozgonyok 100 lóerőig rendkívül
 kedvezményes árak és fizetési, vala-
 mint jótállási feltételek mellett.

